

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

The PEOPLE'S VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, 160 Claremont St., Toronto 5, Ontario

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, Ottawa.

Kaina 10 ct.

Nr. 32

Penktadienis, Rugsėjo (September) 4, 1959, Toronto, Ontario

METAI XXVIII

Eisenhower ir Macmillan Susitarę Turėt Daugiau Viršūnių Pasitarimų

LONDON. — Prezidentas Eisenhower ir premjeras Macmillan, gerokai pasikalbėję, priėjo išvados, kad jie klydę šaltai žiūrėdami į viršūnių susitikimus ir pasitarimus. Jie susitarę siekti eilės pasitarimų su Tarybų Sąjungos vyriausybės lyderiais, tuom pat metu einant paraleliai deryboms nušiginklavimo ir nuklinių bandymų su laikymo bei Berlyno klausimais.

Nors šis klausimas dar tik pradėtas lukštenti, bet jau darosi išvada, kad Britanijos ir Jungtinių Valstijų viršūnės nuo dabar visai kitaip žiūrės į viršūnių dažnesnius susitikimus ir pasitarimus.

Eisenhoweras ir Macmillanas tarėsi ne tik įstaigose, bet ir važinėdami automobiliais. Jie apkalbėjo daugelį klausimų, įskaitant apsigynimą, nuklinius ginklus ir t. t.

Eisenhoweras atvyko čia po pasikalbėjimo su Adenaueru Bonnoje. Jis patenkintas susitikimu su Adenaueru. Vokiečių kancleris buvęs labai sukalbamas ir matyti užgyrė Eisenhowero susitikimą su Chruščiovu, nors žinių agentūros skelbė, kad Vakarų Vokietijos lyderiai niurna prieš Eisenhowerą, kam jis pakvietė Chruščiovą.

Iš Londono Eisenhoweras vyks į Paryžių pasikalbėti su prezidentu De Gaulle. Reporteriai pranašauja, kad pasimatymas su De Gaulle nebūs toks sklandus. Pastaruoju laiku JAV ir Francijos reikalai kiek atšalo. JAV turėjo išskelti savo bombierius, kadangi De Gaulle vyriausybė nepriėmė nuklinių bombų.

Grįžęs namo, prezidentas Eisenhower pradės ruošti Chruščiovo priėmimui ir pasikalbėjimams su juo. Washingtone Chruščiovas išbus kelias dienas, tad bus daug laiko ilgiems pasikalbėjimams. Nors tai bus tik pasikalbėjimas, o ne derybos, tačiau šie pasikalbėjimai gali daug reikšti įsitempimo sumažinimui ir taikos su tvirtinimui.

ATNAUJINO "APZADUS" ČENSTACHOVOJE

VARSUVA. — Kardinalas Višinskis dalyvavo metiniuose atlaiduose Čenstachovoje ir prie "stebuklingojo paveiklo" prisaikdino 100,000 maldininkų būti ištikimiems bažnyčiai.

Kardinolas aštriai smerkė tautinę Lenkijos bažnyčią (nezaležnus katalikus), kuri Lenkijoje labai paplitusi. "Nezaležninkai" neesą katalikai, bet "antikristo apaštalai", sakė Višinskis.

Kliuvo ir valdžiai, kad nebegloboja katalikų bažnyčios, kaip buvo "geraisiais" Pilsudskio laikais.

Mokslininkai Ragina Uždrausti Cheminius Bakterinius Ginklus

HALIFAX. — Dvidešimt šeši mokslininkai iš 8 valstybių, kurie tarėsi pas plačiai žinomą industrialistą Cyrus Eatoną, Pugwash, Nova Scotijoje, priėmė pareiškimą, kuriame jie ragina uždrausti naudojimą cheminių ir bakterinių ginklų.

Jie nurodo, kad cheminiai ir bakteriniai ginklai gan pigiau atsieina ir lenktyne gali dalyvauti net nedidelės valstybės. O šie ginklai yra tiek pat pavojingi žmonijai, kaip ir atominiai.

Pasitarime dalyvavo žymūs Britanijos, Jungtinių Valstijų, Tarybų Sąjungos, Kanados ir eilės kitų šalių mokslininkai.

"Dipukas" Areštuotas

MIAMI, Fla. — Federaliniai agentai areštavo čia labai ištakingai įsikūrusį "dipuką", buvusį Venecuella diktatorių Marcos Parez Jimenez.

Venecuella valdžia reikalauja Washingtoną grąžinti pabėgėlį einant sutartimi, kad "paprasti vagys" turi būti grąžinti kur papildė nusikaltimą.

Federalis teisėjas E. Chocate areštuotąjį paleido, kai šis užsistatė kauciją \$25,000 pinigais.

Susipažins su Darbininkų Būkle Tarybų Sąjungoj

GENEVA. — International Labor Organization, padalinys Jungtinių Tautų organizacijos, pirmadienį pasiuntė delegaciją Tarybų Sąjungon susipažinti su darbininkų būkle toje šalyje.

Panaši misija praeitą pavasarį lankėsi Jungtinėse Valstijose.

Darbiečių Lyderiai Lankosi T. Sąjungoj

MASKVA. — Čia atvyko Britanijos darbiečių lyderiai, Hugh Gaitskell ir Aneurin Bevan. Jie išbus Tarybų Sąjungoje 10 dienų. Juos pakvietė premjeras N. Chruščiovas.

H. Gaitskell, išlipęs iš orlaivio, pareiškė: "Mes atvykome ne dėl pasitarimo". O A. Bevan pridėjo: "Mes nesame vyriausybės nariai, bet mes atstovaujame darbininkų klasės judėjimą ir mes atvežėm sveikinimus nuo darbininkų klasės judėjimo ir norime išreikšti savo didelį troškimą pastovios taikos".

Iš Tarybų Sąjungos vyks į Lenkiją.

Lankysis Tarybų Sąjungoje

VIENA. — Austrijos prezidentas Adolf Scharf spalių 5 dieną išvyksta Tarybų Sąjungon. Svečiuosis 10 dienų.

Austrijos santykiai su Tarybų Sąjunga buvo kiek pablogėję, kada 1956 metais jos teritorijoje buvo leista mobilizuotis suokalbinkam prieš kaimyninės Vengrijos valdžią.

TOKIO. — Japonijos agrikultūros ministerija sutiko sumokėti Hakkaido salos fermeriui \$31,000 nuostolių, kuriuos padarė amerikiečių džetiniai orlaiviai.

Farmerys skundėsi, kad jo vištos sustojo dėti kiaušinius, o karvės duoti pieną, kuomet virš jo farmos pradėjo skraidyti džetai.

Naujo Karo Ruošėjai Verčiami Apsigalvoti

WASHINGTON. — Jungtinėse Valstijose yra nemažai elementų, kurie trokšta naujo karo, karo "sunaikinimui komunizmo", bet dabar kiti laikai ir net karščiausi karo troškėjai priversti gerai apsigalvoti.

Tiems žmonėms geros medžiagos dėl apsigalvojimo patiekė bendras kongresinis komitetas atominės energijos reikalams. Tiesa, komitetas neturėjo tikslo bauginti tuos, kurie kalba apie karą. Jis norėjo paakstinti taikius piliečius, kad jie daugiau galvotų apie išsikasimą požeminių urvų. Girdi, civilinis apsigynimas turėtų rūpėti ne vien vyriausybei. Bet jo perspektyvos negali drausinti nieko.

To komiteto apskaičiavi-

Seminaras Naujos Partijos Reikalui

WINNIPEG. — Čia įvyko seminaras, suauktas Kanados Darbininkų Kongreso ir CCF lyderių, apdiskusavimui naujos partijos klausimo.

Viso buvo 300 asmenų, bet visi tik su pakvietimais. Iš diskusijų matėsi aiškiai, kad beveik visi buvo CCF pažiūry. Nuo farmų buvo tik 30 asmenų, kurių priešakyje buvo Saskačevanos premjeras Douglas, CCF.

Naujos partijos klausimą iškėlė Kanados Darbininkų Kongreso suvažiavimas pora metų atgal, bet tos partijos organizavimas neina taip, kaip buvo suvažiavime tarta. Suvažiavimas pasisakė už partiją, kurioje vietos būtų visokioms darbo žmonių organizacijoms ir pavieniams. Dabartiniai organizatoriai bando apženyti CCF ir Kanados Darbininkų Kongresą.

ALMELO, Olandija. — Mergina atėjo prie kanalo, nusirengė visai nuogai, padėjo drabužius prie arklio ir pasileido plaukyti kanale. Kada sugrįžo, rado arklių, bet nebuvo drabužių.

Kur dingo jos drabužiai? Arklys suėdė.

mu, žinoma, su pagalba ekspertų, "netikėtas" atominis užpuolimas paguldytų 50,000,000 amerikiečių. Prie to, sunkiai sužeistų būtų 20,000,000. Penkiasdešimt procentų pastatų būtų sunaikinta. Jeigu kiti ir nebūtų visai sugriauti, tai radioaktyvumas neleistų gyventi bent keletą metų.

Buvo daleidžiama, kad būtų panaudota 263 nukliniai ginklai, kurie paleistų 1,416 megatonus bombų ant 224 Amerikos miestų. (Vienas megatonas atominės jėgos prilygsta 1,000,000 tonų TNT jėgai.)

2,500 megatonų būtų eksploduota kitose vietose, pavyzdžiui, ant amerikiečių apsigynimo bazių. Viso susidarytų beveik 4,000 megatonų, kurių pajėgumas prilygtų 4,000,000,000 TNT pajėgumui.

Kiekvienam galima įsivaizduoti, ką tokia jėga padarytų. O prie to, kiek radioaktyvumo pasiskleistų.

Ar žmogus gali dasileisti prie tokio karo? Aišku, kad ne. Tad kam tęsti tas lenktynes? Kodėl neiti prie susitarimo ir tokių baisių ginklų uždraudimo ir sunaikinimo?

Sukapojo Tabako Už Tris Milijonus

DELHI, Ont. — Praėjusį šeštadienį šioj apylinkėj didelis lietus su ledais padarė nuostolių tabako augintojams už \$3,000,000. Ledaį smarkiai sukapojo gražų tabaką daugelio fermerių iki dviejų trečdalių, nes buvo dar nedaug nuimta.

Pranešime minimas vienas lietuvis tabako augintojas, Vincas Treigys, kuris turi tabako farmą Simcoe apylinkėj. Ledaį sunaikinę 24 akerius tabako.

Dauguma tabako augintojų, kurie buvo paliesti ledu, turėjo apdraudą nuo tokios nelaimės, bet ne ant viso derliaus. Kiti matyti neturėjo visai.

Vėjas išlaužė medžius, išvartė elektros ir telefono stulpus.

Iš Kanados Gyvenimo

Pas industrialistą Cyrus Eaton, Pugwashe, Nova Scotijoje, vėl buvo mokslininkų pasitarimas. 25 mokslininkai iš 9 šalių, įskaitant Jungtines Valstijas ir Tarybų Sąjungą, kalbėjo apie cheminius ir bakterinius ginklus.

Britų mokslininkas, Sir Robert Watson-Watt, kurs prisidėjo prie radaro pagaminimo, pasakojo, kad yra šerasti nuodai, kurių 8 uncijomis galima būtų išnaikinti visą žmonių pasaulį, jeigu būtų reikiama paskleisti.

Pasitarime buvo perskaitytas N. Chruščiovo laiškas, kuriame jis sako, kad Tarybų Sąjunga stovi už uždraudimą naudoti bent kokius masinio žudymo ginklus. N. Chruščiovas sako, kad mokslininkai gali prisidėti prie kovos už tokių ginklų uždraudimą.

Cyrus Eaton, pas kurį pasitarimas įvyko, pareiškė, kad daugelis jo draugų, Amerikos valstybininkų, bijo viešai kalbėti už geresnius santykius tarp Amerikos ir Tarybų Sąjungos.

Winnipege įvykęs Kanados Darbininkų Kongreso vadovybės pasitarimas prieš reikalavimą, kad Pietų Afrika būtų išmesta iš britų draugijos už diskriminaciją negrų ir kitų spalvotų žmonių.

Taipgi buvo priimta rezolucija, kurioje sakoma, kad būtų labai tragiška, jeigu Jungtinės Valstijos atnaujintų nuklinius bandymus.

Tarp kitko, šiame pasitarime buvo svarstomas naujos partijos organizavimas "apie CCF".

Henry Kearn, Jungtinių Valstijų komercijos sekretoriaus (ministro) padėjėjas aną dieną kalbėdamas Toronte smarkiai išbarė kanadiečius už "kabinėjimąsi" prie amerikiečių investicijų Kanadoje. Jis esąs tiesiog sukūrėtas tokių kalbų.

Girdi, būtų geriau, jei kanadiečiai kalbėtų apie plėtimą prekybos, o ne apie amerikiečių investicijas.

Jį labai sukrėtęs Financial Post pareiškimas tuo reikafu. Laikraštis tiesiog pastatęs klausimą, ar Kanada atlaikys prieš amerikiečių investicijas.

Jis visai neužsiminė, kad kritika taikoma ne investicijoms, o investicijoms, kurie nori diktuoti Kanados gyvenimui.

Šturinio Toronto priemiesčio, North York, valdomai pradėjo tikrą ablavą prieš nuomininkus. Jie nori išvartyti visas šeimas iš "aklepu".

Iki šiol buvo išvartyta iš

sklepiųjų apartamentų 50 šeimynų, bet tai tik pradžia. Esą numatyta išvartyti dar 1,000 šeimynų.

Jie sako, kad savininkai, statytojai ir net nuomininkai lauzo priemiesčio patvarkymus.

Išvartymas šeimų iš taip vadinamų sklepiųjų apartamentų apsunks ir savininkus ir nuomininkus. Savininkai neteks pagalbos išmokėti murgičius, o nuomininkai bus priversti nuomoti brangius apartamentus.

Neseniai Toronte ir apylinkėje buvo gazolino "karas". Kompanijos norėjo pasigauti daugiau kostumerių pigindamos gazolino kainą. Kada visos tą patį darė, viskas pasiliko kaip buvo. Ir gazolino kaina vėl pakilo.

Dabar didieji maisto koncernai, Loblows, Dominion, Power ir kiti, pradėjo "karą" tarpusavyje duodami kostumeriams štampos, kurių prisirinkus bus galima gauti "dovanų".

Už tas "dovanas", žinoma, sumokės patys kostumeriai. Tie štampos siekia tikrai palankumo tų kostumerių, kad jie nepirktų kur kitur.

Ontarijos kelių departamentas praneša, kad ant nekurių kelių važiavimo greitis bus padidintas iki 55 ir 60 mylių per valandą.

Kanadietis

Kas Kaip Remia Liaudies Balsą

J. Snith (Sniečkus) su žmona, Calgary, Alta., atostogų proga lankėsi Toronte, pas savo tėvus J. Sniečkus ir kartu su tėvu užėję į Liaudies Balsą raštinę, savaitraščio paramai paaukojo \$5.00. P. A. Deveikis, Chicago, Čia turimą mintyje dviejų

Max Ferguson, CBC TV programos "Tabloid" dalyvis. Šioje programoje kiekvieną vakarą daromi interviūs su įvairiais žmonėmis. Seniau jis buvo žvaigždė radio programoje "Rawhide".

linijų keliai. Ill., prisiuntė atnaujintą prenumeratą ir nuo vieno skaitytojo 50 c. aukų.

B. Kvietinskas, Montreal, prisiuntė keletą atnaujintų prenumeratų, nuo velionies Pr. Adomono draugų reikiant užuojautą jo artimiesiems sudėtą gražią paramą Liaudies Balsui ir \$3.50 surinktų aukų. Aukojo: Kupiškietis \$1.50; F. Spaičys ir Rimau po \$1.00.

G. Stenulis, Port Arthur, Ont., atnaujino prenumeratą Lietuvon.

A. Grinkus, Vancouver, B. C., prisiuntė nuo P. Kiškio LB paramai \$5.00 aukų.

V. Cheponis, Wabowden, Man., atsinaujindamas prenumeratą prisiuntė \$1.00 aukų.

Visiems už pasidarbavimą ir aukas širdingai ačiū. Administracija

Consumers Gas Co.

Autoritetizuotas Dylaris

Vandens ar oro pečiai iki 5 metų išsimokėjimui prie gazo sąskaitos.

Vandens tankai gazu \$1.75 mėnesiui renduojami. Vasarnamiams vandens tankai 5 gal. karšto vandens į 20 minučių automatiškai.

Alyva ar gazu pečiai iki 5 metų išsimokėjimui. Pirtis (steam bath), 100% automatiška, — prieinama kaina galime įrengti jūsų namuose.

Pečius, tankas, pirtis, radiatorius siunčiame į visas Kanados provincijas.

Skambinkite ar rašykite:

Rose Heating - Tinsmith Co.

723 Gerrard St. E. Toronto 8, Ont.

Tel. HO. 6-1623

Savininkai E. J. Zaleckiai

Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos Centro Komiteto Įsteigtas

KNYGYNAS

160 CLAREMONT ST., TORONTO, ONT.

Teikia veitui pasiskaitymui įvairių lietuviškų knygų, daugumoje pokariniais metais išleistų Tarybų Lietuvoje.

Norintieji naudotis knygynu turi pasimokėti \$5.00 kauciją, kuri grąžinama nustojus naudotis knygynu.

Knygos duodamos vienam mėnesiui. Po mėnesio nesugrąžinę ir nepersirašę knygas, turi mokėti po \$1.00 už kiekvieną pavėluotą mėnesį.

Paštu užsisakantieji knygas turi apmokėti persiuntimo išlaidas.

Knygynas atdaras penktadieniais nuo 7 iki 8.30 val. vakarais ir ketvirtadieniais nuo 2 iki 4 val. po piet.

Žemiau taipiname po dalį knygų sąrašo. Norinčius naudotis knygynu prašome išsikirpti juos ir užsisakant paštu naudoti knygos numerį.

DAINOS ZEMAIČIŲ. Simonas Stankevičius. Dalis dainų su gaidomis. Knyga 224 puslapių. Knygyne Nr. 372. NELIŪDEK BERZELI. Jovaras. Poezija ir proza. Knyga 416 puslapių. Knygyne Nr. 373.

RINKTINĖ. — Liudas Gira. Rinktiniai eilėraščiai. Knyga 300 puslapių. Knygyne Nr. 374.

RINKTINĖ. Salomėja Nėris. Rinktiniai eilėraščiai. Knyga 276 puslapių. Knygyne Nr. 375.

PROSVAISTES. Jonas Kaškaitis. Eilės ir poemos. Knyga 320 puslapių. Knygyne Nr. 376.

SLIAPTARNIAI. Algirdas Margeris. Istorinis romanas iš Amerikos lietuvių tautinio ir kultūrinio atgimimo. Knyga 652 puslapių. Knygyne Nr. 377.

JUBILIEJINĖ DAILĖS PARODA 1957. Gausiai iliustruotas, su T. Lietuvos dailininkų ir jų kūrinių paveikslais, katalogas. Knyga 380 puslapių. Knygyne Nr. 378.

ŠIRDIES RŪMAI. Algirdas Margeris. Romanas. Knyga 452 puslapių. Knygyne Nr. 379.

SIAURUOJU TAKELIU. K. B. Kraučius. Autobiografinis aprašymas. Knyga 180 pusl. Knygyne Nr. 380.

DRAUGAI IKI MIRTIES. J. Dovydaitis. Apsakymai. Knyga 100 puslapių. Knygyne Nr. 381.

SAULETOJ ISPANIJOJ. Edvardas Zdanuskas. Aprašymas autoriaus pergyvenimų Ispanijos civiliam kare ir po jo Franko belaisvėj. Knyga 158 puslapių. Knygyne Nr. 382.

APYSAKOS. J. Gurauskis. Knyga 136 puslapių. Knygyne Nr. 383.

UZDAVINYS. B. Dauguvietis. Keturių veikslių veikalas. Knyga 156 puslapių. Knygyne Nr. 384.

NAUJA VAGA. B. Dauguvietis. Septynių paveikslų pjesė. Knyga 172 puslapių. Knygyne Nr. 385.

LĒLIŲ TEATRAS. E. Švarcas. Pjesių rinkinys. Knyga 284 puslapių. Knygyne Nr. 386.

RUSŲ KLAUSIMAS. K. Simonovas. Trijų veikslių septynių paveikslų pjesė. Knyga 160 puslapių. Knygyne Nr. 387.

ATSIMINIMAI IR DABARTIS. L. Pruseika. Knyga 304 puslapių. Knygyne Nr. 388.

VĒLINĖS. A. Mickevičius. Poema, veikalai ir poezija. Knyga 376 puslapių. Knygyne Nr. 389.

ALGIO LUMBIO NUOTYKIAI. Rojus Mizara. Romanas. Knyga 304 puslapių. Knygyne Nr. 390.

BERNARDO GAVELIO KLAIDA. Rojus Mizara. Apysaka. Knyga 352 puslapių. Knygyne Nr. 391.

IŠ ATSIMINIMŲ. Jonas Kaškaitis. Knyga 320 puslapių. Knygyne Nr. 392.

LIETUVA UGNYJE. Lietuvos rašytojų kūriniai apie Lietuvą vokiečių okupacijoj. Knyga 288 puslapių. Knygyne Nr. 393.

LIETUVIŲ DRAMATURGIJA. J. Lankutis. Kritikos eludai. Knyga 324 puslapių. Knygyne Nr. 394.

DRAMOS. Petras Vaičiūnas. Knyga 480 puslapių. Knygyne Nr. 395.

PRAHOS KASTONŲ PAUNKSNĖJE. K. Simonovas. Keturių veikslių penkių paveikslų drama. Knyga 142 puslapių. Knygyne Nr. 396.

EGZAMINAS. Antanas Bieliauskas. Keturių veikslių veikalas ir kelios dainos su A. Lopo muzika. Knyga 112 puslapių. Knygyne Nr. 397.

TARYBŲ LIETUVOJ

Gera Septynmečio Pradžia

Kaip ir visa tarybinė liaudis, Lietuvos TSR darbo žmonės gerai pradėjo septynmetį. Respublikos pramonė 1959 metų pirmajame pusmetyje įvykdė bendrosios produkcijos gamybos planą, iš viso paėmus, 108 procentais. Palyginus su 1958 metų pirmuoju pusmečiu, pramonės gamybos apimtis padidėjo 17 procentų.

Lietuvos TSR Statistikos valdybos pranešime apie pusės metų rezultatus pažymima, kad per tuos šešis mėnesius buvo atliktas tam tikras darbas įdiegiant naują techniką, tobulinant gamybos technologiją, mechanizuojant ir automatizuojant gamybos procesus.

Rimtų laimėjimų pasiekė Lietuvos kaimo darbo žmonės. Vasarinių kultūrų sėjos planą respublikos kolūčiai ir tarybiniai ūkiai įvykdė 103 procentais, tame tarpe javų ir ankštinių augalų sėjos planą — 102 procentais. Palyginus su praėjusiais metais, visų

Dvylika metų teturi Laima Balaišytė. Bet jos vardas gerai žinomas ne tik Tarybų Lietuvos sporto mėgėjams. Mažoji Laima jau pasiekė sportinio meistriškumo viršūnes. Jai suteiktas TSRS sporto meistro vardas. Jauniausias Tarybų Sąjungoje sporto meistras neseniai įvykusioje Lietuvos spartakiadoje iškovojo pirmąją vietą moterų grupėje. O juk varžovėmis čia buvo sportininkės, kurios pagal savo amžių drąsiai galėtų būti Laimai mamomis. Beje, Laimos Balaišytės motina Bronė Balaišienė taip pat yra TSRS sporto meistras, daug kartų užimdavo pirmąsias vietas Tarybų Sąjungos stipriausių stalo tenisininkų turnyruose.

Laima Balaišytė mokosi Vilniaus Salomėjos Nėries vardo vidurinėje mokykloje.

žemės ūkio kultūrų pasėlių plotai kolūkiuose ir tarybinuose ūkiuose padidėjo 103 tūkstančiais hektarų. Daugiausia padidėjo pašarinių kultūrų pasėlių plotai. Kolūkiuose ir tarybinuose ūkiuose buvo toliau vystoma gyvulininkystė, ir todėl vis labiau didėjo jos produkcijos gamyba. Palyginus su atitinkamu praėjusių metų laikotarpiu, pirmame šių metų pusmetyje mėsos gamyba padidėjo 27 procentais ir pieno gamyba — 29 procentais.

Pramonės objektų ir komunalinių įrenginių statyba buvo vykdoma platesniu mastu, negu 1958 metų pirmame pusmetyje.

Sėkmingai vystantis visoms liaudies ūkio šakoms, kartu vis labiau kilo Tary-

Naujos Statybos

Sparčiai auga Veisiejų rajono „Aušros“ kolūkio gyvenvietė. Joje jau yra 39 nauji namai. Artimiausiu laiku švęs įkurtuves brigadininkas Petrauskas ir statybininkas Stravinskas. Baigiami statyti namai kolūkiečių Jono Matulevičiaus ir Veronikos Sadauskienės šeimoms.

Grėta gyvenamųjų namų statybos kolūkio statybininkų brigada vykdo didelės apimties darbus, reikalingus visuomeninei gyvulininkystei vystyti. Jie pastatė arkliodė, stato 95 vietų karvidę ir tipinę kiaulidę.

Daug naujų statybų yra ir kituose rajono kolūkiuose.

Naujas Inžinierių Būrys

Liepos mėnesio pradžioje Kauno politechnikos institute buvo iškilmingai įteikti diplomai mechanikos bei elektrotechnikos fakultetų ir vakarinio fakulteto absolventams.

Šiais metais institutas duoda liaudies ūkiui 753 dvidešimties įvairių specialybių inžinierius. Tai didžiausia laida per visus šios aukštosios mokyklos gyvavimo metus. Tai beveik du su puse karto daugiau, negu kad Lietuvoje buvo parengta inžinierių per 20 buržuazijos viešpatavimo metų.

Būdingas šios laidos bruožas yra ir tas, kad pirmą kartą institutas išleidžia elektros mašinų ir aparatų, siuvimo ir odos dirbinių gamybos technologijos inžinierius, žuvies pramonės specialistus.

bų Lietuvos darbo žmonių materialinė gerovė ir kultūros lygis. Atskirose pramonės šakose vis naujų ir onų darbininkams ir tarnautojams buvo įvedama sutrumpinta darbo diena, nesumažinant jiems darbo užmokesčio. Padidėjo darbininkų, tarnautojų ir kolūkiečių piniginės pajamos, dar labiau pakilo gyventojų perkamoji galia. Buvo plečiamas aprūpinimas pensijomis, įvairių lengvatų ir valstybinių pašalpų teikimas.

Per praėjusį pusmetį iš lėšų, paskirtų pagal valstybinį planą, buvo pastatyta 99 tūkstančiai kvadratinųjų metrų gyvenamojo ploto — 60 tūkstančių kvadratinųjų metrų daugiau, negu praėjusių metų pirmame pusmetyje. Be to, apgyvendinta daug namų, kuriuos, panaudodamos nacentralizuotas lėšas, pastatė valstybinės įmonės ir organizacijos, taip pat patys gyventojai, gaudami iš valstybės kreditus.

Didėja Prekių Gamyba

Lietuvos lengvoji pramonė duoda šaliai daug labai gerų dirbinių. Pasaulinėje parodoje Briuselyje Kauno „Drobės“ fabrikas gavo aukso medalį už kostiuminius audinius, o Šiaulių „Verpsito“ fabrikas — bronzos medalį už viršutinį vilnonį trikotažą. Prizas už vertingų kailių imitacijas iš avikailių buvo paskirtas Kauno kailių fabrikui.

Lietuvos TSR lengvosios pramonės įmonės kasmet pagamina daug milijonų metrų vilnonių, medvilninių ir šilkinųjų audinių, milijonus porų avalynės, daug drabužių, trikotažo, kilimų ir t. t. Šiame septynmetyje plataus vartojimo dirbinių gamyba dar labiau padidės. Tai bus pasiekta dėka to, kad bus pastatytos naujos ir išplėtos esamosios įmonės, taip pat dėka to, kad bus įdiegiama tobulesnė technika ir pažangesni gamybos metodai. Didinant gyventojams skirtų prekių gamybą, dideli indėli įneš statomas Panevėžyje galingas linų kombinatas. Apie 20 tūkstančių porų avalynės per dieną septynmečio pabaigoje gamins Šiaulių odų ir avalynės kombinatas.

Aukštą lygį pasieks Lietuvos maisto pramonė. Neseniai buvo paleisti į darbą pirmieji Vilniaus mėsos kombinato cechai. Per septynmetį respublikoje numatyta pastatyti šešis pieno produktų fabrikus, aštuonias sviesto ir sūrio gamybos įmones, mėsos kombinatą Klaipėdoje. Kėdainiuose bus paleistas į darbą dar vienas cukraus fabrikas — ketvirtas Lietuvoje.

Lietuvos TSR žvejybinis

laivynas jau dabar sugauna daugiau žuvies, negu Italija. Per septynmetį žuvies sugavimas Lietuvoje padidės 1,7 karto. Naudodami didelius „Okeano“ tipo žvejybinius tralerius, Lietuvos žvejai išsivins naujus, tolimus žvejybos rajonus. Konkrečiai, numatyta suorganizuoti jūrinio ešerio gaudymą prie Kanados krantų ir natūraliųų sardinių žvejojimą ties pietiniais Afrikos krantais.

Kaimo Elektrifikavimas

Lietuvos žemės ūkio elektrifikavimas buvo pradėtas po to, kai buvo užbaigtas kolektyvizavimas kaime, t. y. faktiškai pastarojo dešimtmečio pradžioje. Dėl energetikos bazės silpnumo ir ypač dėl nepakankamo tinklų išvystymo elektrifikavimo tempai pirmaisiais metais buvo labai lėti.

Respublikos septynmetiniame prane numatyta elektrifikuoti žemės ūkį ir padidinti elektros energijos vartojimą daugiau kaip 10 kartų. Tai bus daroma daugiausia prijungiant kolūkius prie valstybinių energetikos sistemų. Ryšium su tuo per septynmetį reikės nutiesti maždaug 30 tūkstančių kilometrų žemos įtampos oro linijų ir daug aukštos įtampos linijų.

Šiais metais numatyta elektrifikuoti 140 kolūkių. Paskesniais metais šis skaičius žymiai padidės. 1965 metais planuojama elektrifikuoti 300 žemės ūkio artelelių.

Faktai ir Skaičiai

Paskutiniaisiais buržuazijos valdymo metais Lietuvoje buvo tik 69 valstybinės gimnazijos ir 27 progimnazijos. Dabar Tarybų Lietuvoje yra 442 vidurinės ir 908 septynmetės mokyklos. Visose gimnazijose ir progimnazijose mokėsi apie 26 tūkstančius mokinių. Dabar gi respublikoje jau mokytojų yra apie 26 tūkstančius, o mokinių vien tik vidurinėse ir septynmetėse mokyklose mokosi net 170 tūkstančių.

1939 - 1940 mokslo metais Lietuvoje buvo tik viena privati suaugusių gimnazija, kurioje mokėsi vos 111 mokinių. Šiomet respublikoje veikia 197 darbininkų jaunimo ir kaimo jaunimo septynmetės bei vidurinės mokyklos, kuriose mokosi 23,000 žmonių. 1939 metais viena valstybinė gimnazija teko vidutiniškai 75 tūkstančiams gyventojų. Dabar viena vidurinė mokykla tenka 6 tūkstančiams gyventojų. 1939 metais brandos atestatus gavo 1,000 baigusiu gimnazijas jaunuolių, o 1958 me-

Įvairenybės

Vitaminas K

Daugelis, tur būt, yra girdėję apie sunkų kraujo susirgimą — hemofiliją. Juo sergant, kraujas visiškai nekrešėja, todėl negalima sustabdyti kraujoplūdžio net iš mažiausios žaizdelės. Šis susirgimas atsiranda dėl vitamino K stokos organizme, Vitaminą K gamina žarnyno bakterijos. Tačiau naujagimio organizme pirmąsias 3-4 gyvenimo paras nėra mikroorganizmų. Todėl yra pavojus kiekvienam naujagimiui susirgti hemofilija. Kad šito neįvyktų, motinoms prieš gimdymą yra duodama chemikų sintezuoto vitamino K, kuris keleteriopai veiksmingesnis už gamtoje esantį, apsaugą naujagimius nuo hemofilijos.

Telefono Linija

Aplink Žemės Rutulį

Britų nacių sandraugos ekonominėje konferencijoje Montreale buvo peržiūrėtas projektas vienigai šių šalių telefono linijai (oro ir kabelinei) aplink žemės rutulį sukurti.

Trasa eis per Angliją, Kanadą, Naująją Zelandiją, Australiją, Malają, Indiją, Pakistaną, Ceiloną, Keniją, Pietų Afriką ir t. t.

Bendras linijos ilgis sudarys 30 tūkstančių jūrmylių. Ji bus tiesiama 10 metų. Pirmasis ruožas Anglija - Kanada bus baigtas 1961 m.

Ultragarsinis Lituoklis

Aluminio litavimas mums įprastu būdu neįmanomas: alavas nesijungia su aliuminiu todėl, kad ore šio metalo paviršius tuojau oksiduoja. Bet į pagalbą ateina ultragarsas: jis išardo ir nuplėšia aluminio oksido plėvelę, kuri neleidžia lituoti, ir alavas su aliuminiu puikiai susijungia.

Ultragarsinis lituoklis sveria mažiau kaip kilogramą, nedidelis ir maitinantis jį generatorius.

tais juos gavo 10,000 žmonių.

Respublikoje yra 12 aukštųjų mokyklų. Vien tik Vilniaus Valstybiniame V. Kapuskos vardo universitete dabar mokosi daugiau studentų, negu seniau jų buvo visoje buržuazijos valdomos Lietuvos aukštosiose mokyklose. Kauno aukštosiose mokyklose studijuoja daugiau kaip 10 tūkstančių studentų, tai irgi maždaug 2,5 karto daugiau, negu prieš 19 metų buvo visoje respublikoje.

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$4.00; pusel metų \$2.00
Visur kitur metams \$4.50; pusel metų \$2.25

LIAUDIES BALSAS

160 Claremont St., Toronto 3, Ont., Canada

Telefonas: EMpire 6-4358

UZTENKA MIRTIES ŠOKIO

Yra žmonių, kurie toliau savo nosies nemato. Visa jie sveria pagal savo interesus. Visų kitų interesai jiems visai neapėina. Atsirado tokių ir prezidento Eusenhowero spaudos konferencijoj. Nieko kita nematydami, jie klausė jį, ar jo vizitas Tarybų Sąjungon nepažemins prezidento. Bet prezidentas jiems gražiai atkirto, pareikšdamas, kad tokie žmonės pradeda kelti jam rūpestį. O prie to dar pridėjo: "Mes kalbame apie žmoniją ir kas su ja atsitiks". Kitaip sakant, klausimas sukasi ne apie prezidento ar kieno kito prestižą, o apie visos žmonijos likimą.

Prezidentas toliau pastebėjo, kad niekas nesustoja pagalvoti, ką daryti su Amerikos skolomis. Kasmet amerikiečiai išleidžia po 41 bilijoną dolerių dėl prisirengimo karui. Amerikos sąjungininkai po 13 bilijonų dolerių. Tarybų Sąjunga išleidžianti po 24 bilijonus dolerių. Jos sąjungininkės taipgi išleidžia nemažas sumas. Rytus ir Vakarų sudėjus krūvon, veikiausiai išleidžiama po 100 bilijonų dolerių ginklavimuisi.

Tuo tarpu du bilijonai žmonių pasaulyje gyvena nepakenčiamose sąlygose. "Ir jeigu civilizuoatas pasaulis — ne tik mes, bet visas civilizuoatas pasaulis — nenorės pasidalyti našta, kad davus galimybes tiems žmonėms padaryti progresą tame, šis pasaulis turės pergyventi didelius sunkumus", pabrėžė prezidentas Eisenhower.

Gi Toronto konservatyviškas laikraštis Globe and Mail, komentuoamas Eisenhowero išsireiškimus, pastebi:

"Tas pareiškimas sugestuoja, kad Eisenhoweras, kaip ir daugelis kitų protaujančių stebėtojų, pradeda galvoti, kad didžiausia problema pasaulyje šiandien yra ne Tarybų Sąjungos ambicija ar plitimas komunizmo, bet didžiausia praraja tarp Europos ir šiaurės Amerikos tautų — kurios reikia įtraukti ir Tarybų Sąjungą — ir nuskurdusių Azijos, Afrikos ir Lotynų Amerikos tautų. Jeigu 'turinčiosios' nekooperuos tikslu pagerinti sąlygas 'neturinčiųjų', tai jos galų gale susidurs su sukilimu, kuris bus daug pavojingesnis, negu šaltas karas.

"Prieš šį kylantį grumojimą, dabartinė kompeticija ginklavimėsi ir propagandoj tarp Vakarų ir sąjungininkų ir Tarybų Sąjungos išrodo labiau negu bile kada bergždžia ir beprasme — tikras mirties šokis".

Labai teisingai pasakyta. Ir to mirties šokio jau užtenka. Žmonija turi šaukti visu balsu, kad šiam šokiui būtų padarytas galas.

DEL TOS "OKUPACIJOS"

"Vaduotojai" labai mėgsta šaukti apie Lietuvos "okupaciją". Tiesa, dėl jų šaukimo niekam nei šilta nei šalta, bet galima pastebėti, kad ir ši žuvelė yra labai prastas masalas jų meškerojime. Rikšmas juk faktų nesugriauna.

Smetoninė valdžia juk pati išlakstė, niekas jos nenuvertė. Nebuvo iššauta nei vieno šūvio. Justo Paleckio vyriausybė buvo sudaryta legaliai, pagal Lietuvos įstatymus. Lietuvos delegacija lankėsi Maskvoje ir prašė Aukščiausią Tarybą priimti Lietuvą į socialistinių respublikų šeimą. Visa tai įvyko ramiai, be jokių perversmų.

Tas faktas, kad Lietuvoj buvo tarybiniai kariai, nesudaro skirtumo. Jie buvo atvykę pagal sutartį, kurią Smetonos atstovai pasirašė. Smetona ir jo draugai bėgo ne dėl to. Jie bėgo per daug aukštai vertindami savo kailį, bijodami, kad Lietuvos žmonės nepanorėtų suvesti sąskaitų už padarytas skriaudas. Juk tie ponai paėmė galią per amurą, prieš žmonių valią.

Be abejonės, tarptautinė situacija buvo nerami, karo ugnis jau žiebėsi, bet tai visai kitas klausimas. Ta situacija, iš dalies, galėjo padėti Smetonos valdžiai, jeigu ji būtų stojusi prieš hitlerininkus, prieš naujo karo kūrėjus. Lietuvių tauta būtų rėmusi ir Smetonos valdžią. Bet ji ėjo prašyti Hitlerio tautos. Ten visa jos nelaimė buvo ir nuo to ji žuvo amžinai.

Kas Naujo Pasaulyje

Nežinia, ką prezidentas Eisenhower darė Bonnoj, Paryžiuje ir Londone: įtikinėjo savo sąjungininkus, kad jis neapleis jų, ar aiškino, kodėl jis pasikvietė N. Chruščiova.

Adenaueras atrodo buvo labai patenkintas, kad Eisenhoweras rado reikalingu pirma pasimatyti su juo, negu jis susitikis su Chruščiovu. O Eisenhoweras nesigalėjo pagyrimų ir pažadų, kad Amerika neapleis "laisvų" vokiečių.

Sakoma, kad ir Chruščiovas tarėsi su socialistinės kempės lyderiais.

Reiškia, abu bus "apsiginklavę" ir abudu kalbės ne vien už save. Tas gali siek tiek pakenkti jų susitikimui. Gal būtų kiek geriau, kad jie būtų laisvi pasikalbėti asmeniškai, padiskusuoti nesilaikant jokių linijų, nustatytų iš kalno. Pirmas susitikimas negali būti apkrautas formalumais ir įsipareigojimais.

Jungtinės Valstijos skuba su daugiau paramos Laosos monarchistams. Bet ar ta pagalba duos ką gera?

Po to, kai amerikiečiai pradėjo remti Laosą, jie supylė tenai jau \$25,000,000. Bet ši parama visai supūžčius karališką administraciją. Panašiai, kaip buvo Kinijoje.

Reiškia, amerikiečiai su savo pagalba padarė ne gera, o bloga. Ir jie nori tą jų pačių supūdytą režimą gelbėti.

Tarybų Sąjunga painformavo Vakarų Vokietijos kanclerį Adenauerą, kad ji sudarys atskirą sutartį su Rytų Vokietija, jeigu padėtis tarp abiejų Vokietijų nepagerės.

Chruščiovas išreiškė viltį, kad Adenaueras dės pastangas padėčiai pagerinti. Adenauero viltys, kad Vokietija apvienys Jungtines Valstijos, Britanija, Francija ir Tarybų Sąjunga, sako Chruščiovas, yra visai nerealistinės.

Skirtumai, sako jis, visuomet bus, bet dėl to negalima atsakyti gerinimo padėties tarp abiejų Vokietijų ir jų kaimynų.

Prezidentas Eisenhower davė patvarkymą, kad Jungtinių Valstijų nukliniai bandymai nebūtų daromi praėjus vieniems metams nuo su laikymo, tai yra, spalio 31.

Bet pratęsimą jis daro labai trumpą — tik dviejų mė-

nesių, iki 1960 metų pradžios.

Kinijos vyriausybė mažina savo siekius ekonominiame plane. Sausra ir potvyniai sudarė tokias sąlygas, kad būtų sunku pasiekti numatytus kiekius.

Plieno gamyba šiemet bus mažesnė 6,000,000 tonų. Buvo užsimota pagaminti 18,000,000 tonų.

Anglies kvota sumažinama nuo 380,000,000 tonų iki 335,000,000 tonų.

Grūdų kvota sumažinama nuo 525,000,000 tonų iki 275,000,000 tonų.

Statybos projektų skaičius sumažinamas nuo 1,092 iki 877.

Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos kontaktai smarkiai kyla.

Pavyzdžiui, šiais metais jau 15,000 amerikiečių turistų lankėsi Tarybų Sąjungoje. Nemažas skaičius ir Tarybų Sąjungos vizitorių buvo Amerikoje.

Per pirmus penkis mėnesius Jungtinės Valstijos perkosi Tarybų Sąjungoje už \$12,000,000. Pardavė už \$3,000,000.

Indonezijos prezidentas Sokarno imasi griežtų priemonių šalies ekonomikai sustvirtinti.

Pirmoj vietoj, jis labai nuvertino stambias sumas bankuose. Tarnautojų algos mažinamos. Kas gauna virš 2,000 rupijų į mėnesį, tų algos bus neįsismokamos pilnai. Ruginami ir industrialistai pasiekti šį pavyzdį.

Tarybų Sąjunga skolina Guinėjai 140,000,000 rublių dėl Guinėjos ekonomijos sustvirtinimo. Guinėja vystys industriją ir agrikultūrą, ties kelius.

Paskola duodama 12 metų, už kurią Guinėja mokės pustrėčio procento palūkanų.

Apskaičiuojama, kad Kinijos pagalba kitoms šalims šiais metais sieks \$647,000,000.

Kinija duoda pagalbą Kambodijai, Ceylonui, Nepaliui, Vietnamui ir šiaurės Korėjai.

Japonija ketina išgabenti bent pusę milijono korėjiečių. Jau susitarė su šiaurės Korėja.

Japonijoje yra apie 700,000 korėjiečių. Juos apklausinės Raudonasis Kryžius, kurie iš jų nori grįžti. Kurie norės grįžti, Japonija gabens

savo laivais, nepaisydama Pietų Korėjos grumojimų.

Kinijoje, septyniose provincijose, 60,000,000 kiniečių kovoja su gamta.

Kur sausra — kasami šuliniai, gilinami drėkinimo grioviai; kur potvyniai — žmonės grumiasi su vandeniu.

Krikščionių artodoksu galva vyskupas Iacovas skelbia, kad gal jo vadovaujami tikintieji bus prijungti prie Romos.

Visame pasaulyje priskaitoma 129,192,755 artodokasai.

Tarybų Sąjunga paskolina Bolivijai \$60,000,000 ant 40 metų ant 2 procentų palūkanų. Ta paskola bus mokama dalimis.

Dabar Bolivija galėsianti atpirkti iš svetimtaučių naftos įmones ir naftos industriją padaryti Bolivijos nuosavybe.

Dėdė Samas atsisakė skelinti Bolivijai. Matomai jis nenori, kad Rokfeieriai nustotų aliejaus turtų Bolivijoje.

Mums Rašo

Iš Wabowden, Man., draugas V. Cheponis, atsinaujindamas prenumratą ir paremdamas aukomis Liaudies Balsą, rašo:

"Atsiprašau, kad vėluojusi su prenumeratos atsinaujinimu. Mat, šešias savaites išgulėjau Winnipege, St. Boniface ligoninėje ir šandien, rugpjūčio 21 d., vėl išvažiuoju į Liepaso ligoninę". Tos apylinkės lietuvius prašome aplankyti sergantį draugą.

Adm.

CHRUŠCIOVAS ATVYKS SU SAVO ŠEIMA

WASHINGTON. — Oficialiai pranešta, kad prezidentas Eisenhoweris užkvietė ir Chruščiovo šeimą kartu atvykti su juo, ir kad užkvietimas priimtas.

Tuo būdu su premjeru N. Chruščiovu į Jungtines Valstijas atvyks kartu ir jo žmona, abi dukterys, jo sūnus ir vienas žentas. Neatvyks tik antrasis žentas.

Atvykstantis Chruščiovo sūnus Sergejus yra 24 metų amžiaus, elektros inžinierius, taipgi gerai kalbantis angliskai.

Vienas Chruščiovo sūnus, Leonidas, buvo lakūnų ir žuvo praėjusiam kare.

Pastabos

"Vaduotojų" spaudoj kar-tais pasirodo pasisakymai už kultūrinį bendradarbiavimą su Tarybų Lietuva, bet tuoj kiti užsipuola ant jų, aiškin-dami, kad toks bendradar-biavimas neįmanomas.

Man irgi atrodo, kad neį-manomas.

Ir kuo gi gali dabartiniai "vaduotojų" vadai bendra-darbiauti?

Smeizto ir melo skleidėjų "prekės" netinka mainui.

Net nustebau pamatęs spaudoj, kad BALFas turi vos 738 narius.

O jo vadovai laksto po vi-są pasaulį ir kalba "masių" vardu.

Tokį skaičių gali sudaryti vadai ir vadukai.

Masės matyti visai nusisukusios nuo vadų.

Toronte futbolo rungtynė-se įvyko nesupratimas. Žiūrovai nenorėjo pripažinti teisėjų sprendimo. To pasė-koje įvyko riaušės, į kurias buvo įvelta ir policija.

Dabar reikalauja, kad tas parkas būtų atimtas iš fut-bolo lygos.

Sykiu yra puolami ateiv-iviai, kadangi tuo metu žai-dė vengrų ir italų komandos ir didžiama žiūrovų buvo at-eiviai.

Ką galima prie to dar pridėti?

Prie to galima pridėti tą, kad yra faktas, jog ateiviai dažnai susimuša savo susiė-jimuose.

Aš čia turiu mintyje vė-lesnio atvykimo ateivius. Į jų tarpą įeina ir lietuviai.

Išrodo, kad ima daug lai-ko, kol europiečiai išgyvena iš savo tarpo piemenišką ap-siėjimą.

Jei kiek, tai tuoj ir imasi už plaukų.

Senųjų ateivių tarpe to nebėra.

Pavyzdžiui, ar girdėjo kas apie muštynes tarp senųjų Kanados lietuvių?

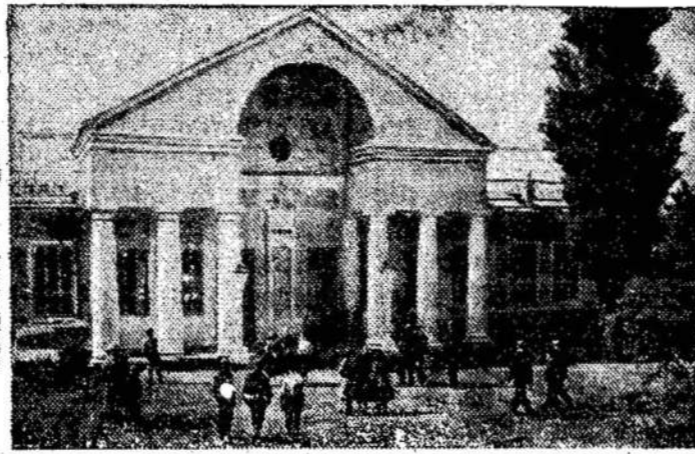
Įvairiuose baliuose dažnai ir išsigeriama ir pasitaiko ant kojos užminti, bet susi-pykimų nėra.

Visai kitaip yra tarp nau-jesnių ateivių.

Pykti ant vietinių gyven-tojų, kodėl jie į ateivius šnai-ruoja, nėra prasmės.

Juos prieš save nustato patys ateiviai, savo blogu, nekultūringu apsiėjimu.

J. Y.

Krasnodaro teritorijoj, Ta-rybų Sąjungoje, įsteigta virš 30 kultūros universitetų ant kolektyvų farmų. Nuotrau-koje — Lenino vardo kolek-

tyvo kultūros universiteto rūmai. Universitetus lanko kolektyviečiai, kuriems duo-damos paskaitos apie meną, kultūrą ir kitais klausimais.

Ką Kiti Rašo

Gal Buvo Netaip Pradėta

Kanadiškiuose "Tėviškės žiburiuose", A. Šalčius ap-gailestauja, kad "Vilniaus dailės Muziejus net neatsa-kė į sugestiją į parodą nu-gabenti amerikiečių ir kana-diečių lietuvių dailininkų kū-rinius Vilniun".

Pirmu kartu girdime apie tokią "sugestiją". Kaip, kas ir kada ją padarė?

Norint rimtą darbą dirbti, reikia rimtai jį pradėti. Tegu amerikiečiai ir kana-diečiai lietuvių dailininkai

— ne tik iš "Tėviškės žibu-rių" bei iš Chicagos kunigų "Draugo", bet visų pažiųrų ir įsitikinimų, ir ne tik pabė-gėliai, bet ir kiti dailininkai — susieina ir pasitaria. Gal į tokį pasitarimą būtų gali-ma pasikviesti Tarybų Lie-tuvos darbuotoją Tarybinėje ambasadoje Washingtone Lauryną Kapocių. Iš tokio rimto pasitarimo galėtų išei-ti rimtas pasiūlymas Lietu-vos Dailininkų sąjungai.

Gal tuo keliu prasidėtų rimtas bendradarbiavimas tarpe dailininkų abiejose At-lanto pusėse. Bent jau, man atrodo, apsimoka apie tai pa-galvoti.

— A. Bimba

Niekas Su Jais Nesiskaito

Amerikos Lietuvių Tary-ba vėl buvusi Washingtone ir pasikalbėjusi su valstybės departamento pareigūnu p. Kohleriu. Jam buvusi išdė-syta visa "Lietuvos nepri-klausomybės byla". Na, ir laukta rezultatų. "Vaduoto-jai" dabar nusiminusiai de-juoja, kad Niksonas Mask-voje apie juos nė prisiminti neprisiminė. Tartum, girdi, didesniai pasityčiojimui iš "vaduotojų" pastangų, pre-zidentas Eisenhoweris ėmė ir paskelbė užkvietimą Chruš-čioviui aplankyti Ameriką.

Ryšium su tuo Chicago kunigų "Draugas" rugp. 12 d. garsiai visam pasauliui

pareiškia: "Nei Altas, nei mūsų dienraštis nėra paten-kintas aukštųjų valdžios vy-rų vizitais Rusijon ir Chruš-čiovo pakvietimu, nes laiko-ma, kad tuo laimi ne kas ki-tas, bet bolševikai".

— Laisvė

Gerai Padarys...

Prelatas Jonas Balkūnas turi sudaręs "Rytų ir Vidu-rinio Europos kilnės ameri-kiečių komitetą". Komiteto misija niekinti ir kelti so-cialistinį pasaulį.

Šis prelado komitetas lai-kė susirinkimą ir karštai svarstė Chruščiovo pasitiki-mą. Išleistoje "proklamaci-joje" randame dešimt prisa-kymų. Du jų pusėtinai pro-tingi.

Septintas prisakymas sa-ko: "Nesirodyti gatvėse, kur vyks Chruščiovas, ar bent atsukti jam nugaras, jį su-tikti visiškai tyli".

Devintas prisakymas dar geresnis: "Eisenų nedaryti ir vengti išsišokimų".

Gatvėse Chruščiova pamat-tyti susirinks milijonai pil-no proto amerikiečių ir todėl niekas nepasigės prelado pa-sekėjų grupelės.

Labai gerai, kad ir pre-latas Balkūnas, pamatęs Chruščiova, žada vilku ne-staugti ir liežuvio nerodyti.

Mes iš gilumos širdies pa-tariame Balkūnui sėdėti namie ir melstis užsidarius per išstis dvi savaites, kol Chruščiovas čia lankysis. Vi-sais požiūriais meditavoji-mas daug protingesnis veiks mas už staugimą!

— Laisvė

Maloni Staigmena

Su kitais 15 tarybinių sve-čių, lankėsi Chicagoje ir Henrikas Zimanas, Vilniaus "Tiesos" redaktorius. Buvo labai malonu jį sutikti.

Sužinojau, kad jis turi liuosą vakarą, trečiadienį, poros valandų laiku buvo ga-

lima nedaug kam pranešti. Bet susirinko nemažai žmo-nių.

Savo neilgoj kalboj jis api-būdino svarbiausias fazes Lietuvos gyvenimo. Kalba jis lengvai, gražiai be pa-kartojimų.

Mes jau pirmiau minėjo-me, kad Lietuvoje dabar vei-kia kai kurie buvę kitų sro-vių visuomenės veikėjai. Da-bar sužinojome, kad ir tūli buvę komunistų priešai, ku-rie tačiau nebuvo išdavikais, liaudžiai neprasižengė savo piktaiis žygiais, taip jau yra laisvi net bendradarbiauja valstybei.

Zimanas suminėjo Stul-ginską, Šivicką, Tankūną ir eilę kitų.

Socialdemokratai — Dr. Girdzijauskas, Pūrėnas ir ki-ti irgi veikia. Buvę tautininkai žurnalistai — Gričius ir Vismantas taipgi laisvi ir veikia.

— V. Andrušis

Ponia Čekienė Desparacijoj

Tautininkai savo eilėse tu-ri moteriškę, kurios smegenų aparatas taip iščiulptas, kad ji greit bus panaši į iš-čiulptą lemoną.

"Dirvoje" ji pradėjo kū-dakuoti kaip vištelė, įmesta į vandenį.

Čia kalbame apie E. Če-kienę.

Ji šaukia: gana rezoluci-jų, gana įsakymų. "Plačio-ji visuomenė dažnai yra be-veik kurčia".

Kas daryti, kad apsisau-got nuo apopleksijos?

Čekienė rėkte rėkia: "Rei-kia ieškoti naujų metodų Lietuvos laisvinimui".

Kokie gi tie nauji meto-dai Čekienė nežino. Rezoluci-jos suverstos ant lentynų. Dipukai atvėsta, laikraščių skaitymas išsėina iš mados.

Už pakaušio griebiasi ne tik Čekienė, bet ir ponas me-cenatas J. Balchunas, kuris subsidijuoja "Dirvą". Ne tai, kad jam nusibodo garsintis mecenatu. Pinigų dar užtek-tų. Bet kas daryti su politi-niu pamišimu.

Viename tautininkų susi-rinkime, anot "Dirvos", Ba-chunas pradėjo šūkauti: "Iš tikro, tautiečiai, argi gam-tos vėjai iš mūsų pakaušių jau visą išmintį išpūtė? Niekinas jau ne tik partija su partija, bet ir tos pačios partijos veikėjai piau-nasi savo tarpe. Tai sėkla, kurią priešas beria į mūsų širdis. Bet tai ne sėkla, o nuodai. Mes šokam (bolševikų) ka-zoką".

Nors pasiusk.

Nuo Čekienės - Bachuno dueto ausyse spengia, aky-se raibuluoja, o ratunko kaip nēr taip nēr.

— Vilnis

ŠYPSENAS

Geraširdis

"Ši graži gėlė priklauso astrų šeimai", paaikšino bo-tanikas vizitoriui.

"Suprantu, Jūs prižiūri-te ją jos savininkams išvykus atostogų", atsakė vizitorius.

Laiko taupymas

Televizijos programos ve-dėjas kreipėsi į kontestan-tes, kad pasakytų, kas dau-giausia laiko sutaupto.

"Meilė iš pirmo pamaty-mo", atsakė viena kontes-tantė.

Ir pas jį neperteklius

Žmona paprašė dešimties dolerių dėl maisto.

"Pinigų, pinigų", supyko vyras. "Kasdien duok ir duok. Aš manau, kad tau rei-čia smegenų labiau, negu pi-nigų".

"Galimas daiktas, kad taip", atsakė žmona, "bet aš prašau to, ko pas tave dau-giau yra".

Ar Žinote, Kad:

Kiekvieną minutę ši sep-tynmetį Tarybų Sąjungos statybininkai eksploatacijai perduos 179 kvadratinis metrus gyvenamojo ploto, kaimo vietovėse — po du gy-venamuosius namus.

Pats aukščiausias pasta-tas pasaulyje yra daugia-aukštis namas Empair-Steit Bilding, pastatytas Niujor-ke. Paties namo aukštis 380 metrų, o kartu su televizijos bokštu — 449 metrai.

Jau daugiau kaip 4,000 metų žmogus naudoja staty-bai pilnavidures plytas, o daugiau kaip 2,000 metų — tuščiavidures. Stiklas tar-nauja žmogui jau 5,000 me-tų.

Pirmas tikras pieštukas su grafitine šerdele buvo pa-gamintas Anglijoje 1565 me-tais, tuoj po to, kai buvo at-rasti grafito klodai. Grafitą piau-stė į paplokščias skilte-les, kurias po to įtaisydavo į medinius rėmelius.

Antarktida — vienintelis žemynas, kuriame nėra upių.

Šiuo metu pasaulyje ledy-nai užima 15,7 mil. kvadrati-nių kilometrų, tai yra, maž- daug 10 procentų viso sausu-mos ploto.

Per mėnesį kai kurių vabz-džių vikšrai suėda 6,000 dar-tų daugiau, negu patys ve-ria.

Pakeitimas ir Pasekos

(Globe and Mail editorias)

Senatorius J. William Fulbright pastatė premjero Chruščiovo vizitą Jungtinėse Valstijose atitinkamomis perspektyvomis. Kuomet Arkanso demokratas pasirodė televizijos programoje, Face the Nation, praėjusį sekmadienį, jis atmetė idėją, kad Chruščiovo atsilankymas Jungtinėse Valstijose sudarys "problemas." Jis sakė, kad nebus problemų, jeigu Amerikos žmonės elgsis normaliai ir mandagiai.

Vieništelė problema, sakė jis, yra tame, kad jie gali tikėtis per daug rezultatų iš šio vieno vizito. Jie turėtų suprasti, kad Chruščiovo kelionė į Jungtines Valstijas neturi tikslo pasiekti ką nors; ji tiksliai pažymi pradžią naujos procedūros. Daugiau ir daugiau tokių vizitų turės būti, iš kurių, tikimasi, išeis užtekintai susiprati- mo tarp Rytų ir Vakarų, kad jie išmokyti sugyventi vienas su kitu.

Tai labai gerai pasakyta ir turėtų būti gerai suprasta.

Tai nėra klausimas, kad Vakarai priimtų komunizmą. Tai nėra klausimas, kad Vakarai atsižadėtų laisvės. Vakarams nėra reikalo ir neturėtų nei mažiausiai sumažinti savo nusistatymą prieš visą tai, už ką stovi komunizmas. Viskas, ko Vakarams reikia, tai priimti faktą, kad komunizmas, kurį reprezentuoja Rusija ir Kinija, pasi- links šiame pasaulyje. Vakarų lyderiai, ypačiai Jungtinių Valstijų lyderiai, jau pradėjo priimti šį faktą. Mr. Patrick O'Donovan išklė viršun tą pranešimą iš Washingtono, kuris tilpo ant šio puslapio aną dieną:

"Dabar jau daleidžiama, kad dvejose pasaulinės pažiūros gali gyventi šale viena kitos. Pakeitimas yra pagrindinis; tai visu kontinentu atstu nuo karo bedugnės, bet tai dar tik perėjimas prie praktiško susitarimo ir suderinimo. Praktiškai, pakeitimas atstovauja eksperimentinį atidėjimą į šalį ideologinių skirtumų, kaip ko-

tai tokio, kas negali būti pakeista ir turi būti geriau priimta".

Pakeitimas atėjo pasėkoje šių metų atsilankymų Rusijoje premjero Macmillano ir viceprezidento Nixono. Abudu atvežė pranešimus Washingtonui, kurie sukrėtė ir, galutinai, sudaužė dideles iliuzijas, išbudavotas tokių žmonių, kaip velionis John Foster Dulles — iliuziją (cituojant Mr. O'Donovaną), "kad komunizme yra tiek įsitępimų ir kad jis tiek prieštaringas prigimčiai, jog jis pats sužlugdys". Washingtonas dabar yra pasirengęs priimti idėją, kad komunizmas nebus nuverstas per jėgą. Washingtonas pasirengęs priimti idėją, kad Rusijos žmonės remia savo sistemą ir didžiuojasi savo atsiekimais.

Mes Vakaruose galime užgirti ar neužgirti komunistų metodų. Bet mes negalime užginti, kad prie komunizmo rusai padarė nepaprastą progresą, o kinai — dar didesnį. Rusijos industriniai ir techniški atsiekimai davė jai tiek pasitikėjimo, kad ji šaukia visas šalis lenktyniuotis su ja bile kame.

Tad, kur gi tas "sulaikymas"? Per paskutinius 12 metų Vakarai bandė sulaikyti rusus, o rusai — tiek pat nepasitikėdami mumis, kaip ir mes jais — bandė pastoti kelią Vakarams. Mes išvystėm super-ginklus ir super-apsigynimą prieš juos; jie išvystė super-ginklus ir super-apsigynimą prieš mus. Abi pusės dabar mato, kad toks diena diena įsitępimas, toks fantastiškas eikvojimas žmonių jėgos ir pinigų ir medžiagų, negali tęstis. Reikia rasti susitarimą, o tą galima surasti tik per pasitarimus.

Chruščiovo atsilankymas Jungtinėse Valstijose, prezidento Eisenhowero atsilankymas Rusijoje, neturi tikslo tartis smulkmeniškai — tam reikės daug daugiau susitikimų. Šie vizitai yra signalai, kad Rytai ir Vakarai pripažįsta pageidavimą pasitarimų, nenaudingumą ginklavimosi lenktynių, kurios veda tikrai prie bendro bankruto ir sauzudystės.

Vakarai ir Rytai, Washingtonas ir Maskva, nėra vienintelės šalys, kurias tas liečia. Joms susitarinus viena su kita, jos turės susitarti su atsilikusiomis šalimis, kurioms neduoda jokios naudos "sulaikymas" ir švaistymas pinigų ginklavimuisi, kuris eina sykiu. Sudarius koegzistenciją tarp komunistinio ir demokratinio gyvenimo būdų, kiekvienas turės plačią divą — pinigais ir darbo jėga — siekti draugystės tų šalių, kurių vyriausiu siekiu yra savo būvio pagerinimas.

Komunistų blokas tikriau-

siai bandys laimėti jas prekyba ir pagalba ir savo pavyzdžio jėga. Vakarai gali atlikti nei kiek mažiau. Azijoje ir Afrikoje, Pietų Amerikoje ir Vidurryčiuose, jie turės susidurti su sovietine kompeticija; jie turės įtikinti tuos žmones, kad yra geresnis gyvenimo būdas, negu komunizmas, žmoniškesnis būdas, pasekmingesnis materialiais rezultatais.

Tas reikalauja iš Vakarų pasirodyti, kad jie nesigaili pastangų ir gali pasiaukoti, kaip ir komunistai. Ar Vakarai turi tą sugebėjimą, ar demokratija turi norą ir pa-

sišventimą taikiu būdu pralenkti komunizmą, yra centriniai klausimai naujos eros, kuri, mes turime viltį, prasidės su Mr. Chruščiovo vizitu.

Redakcijos pastaba: Globe and Mail yra konservatyvūs kapitalistų dienraštis. Jo redaktorius lankėsi Kinijoje ir Tarybų Sąjungoje. Šis editorias yra išdėstymas laikraščio atsinešimo linkui Rytų. Iš jo galime matyti vykstantį didelį pasikeitimą ir Kanados buržuazijos atsinešimo linkui sugyvenimo su socialistiniu pasauliu.

Jungtinių Valstijų Lietuvių Turistų Atviras Laiškas Tarybų Lietuvos Spaudai

Mieli tautiečiai!

Išvykdami iš Tarybų Lietuvos, mes, 22 JAV lietuviai turistai, norime pasakyti, kas labiausiai slepiasi mūsų širdyse. Mes atvykome į Lietuvą liepos 25 dienos naktį, atvykome tuo tikslu, kad pamatytume naują jūsų gyvenimą, ir kad aplankytume mūsų gimines ir visus artimuosius, kurių per ilgus ilgus metus nebuvo matę. Pamatymui mūsų gimtojo krašto mums nuoširdžiai ir visokeriopa padėjo Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsieniu draugija, kuriai mes iš gilumos širdies dėkojame.

Ką gi mes Lietuvoje matėme? Ką girdėjome?

Prieš išvykstant iš JAV Lietuvai priešiški elementai skelbė, kad Lietuvoje žmonės badauja, kad jie apdris- ke, kad Tarybų Lietuva nieko nestato, o tik giriasi. Jie sakė, kad mes nebūsim pri- leisti prie žmonių, sakė, kad Tarybinė vyriausybė ne- leis mums aplankyti mūsų gim- nes, o jei ir leis, tai bus pa- statytas valdžios žmogus, klausas, ką žmonės mums pasakoja. Tokių ir panašių melų buvo paleista.

Dabar mes pamatėme, ko- kie pikti, kokie nedori tie plepalai buvo! Nuo to laiko, kai atsistojom ant Lietuvos žemės, mes ėjome kur norė- jome, ir nieks mums ne- draudė, nieks prie mūsų ne- stovėjo ir nesiklausė, ką mes sakome žmonėms, o žmonės mums.

Kiekvienas mūsų lankyda- dami savo gimines bei drau- gus ar pažįstamus, turėjome visuotinę laisvę šnekėtis, pa- sidžiaugti laimėmis ir nusi- stūsti nesėkmėmis, nuo ku- rių žmonės dar nėra laisvi. Mes atvirai šnekėjome, bu- vome gausiai vaišinami ir džiaugėmės, kad po ilgo nė- simatymo susitikome.

Mes visi kartu ir pavie- niuj aplankėme eilę kolūkių Suvalkijoje, Žemaitijoje, Aukštaitijoje ir Dzūkijoje.

Mes matėme prasčiau vei- kiančius kolūkius ir gerus kolūkius, kolūkius milijonie- rius. Kolūkiuose mes rado- me kultūros namus su bib- liotekomis, su salėmis kultū- rinei veiklai tarp žmonių plėsti.

Mes, pradėdami nuo Vil- niaus, aplankėme daug Lie- tuvos miestų, kurių tik ke- letą norime čia suminėti. Trakus, Druskininkus, Aly- tų, Kapsuką, Kauną, Klaipė- dą, Palangą, Telšius, Naują- ją Akmene, Kuršėnus, Dot- nuvą, Kėdainius ir kitus miestelius bei vietoves. Vie- nur pabuvojomė ilgiau, kitur trumpiau. Du dalykai mus labai stebino: karo sugriau- tų miestų atstatymas ir pra- monės plėtojimas, naujų fabri- kų steigimas. Kur tik šiandien Lietuvoje pasisuk- si, ten matysi gyvenamųjų namų ir fabri- kų statybą. Ne- įmanoma čia visa tai atžy- mėti. Užtenka tik suminėti tokius didelius ir Lietuvai visiškai naujus, kaip Klaipė- dos laivų statykla ir Naujo- sios Akmenės cemento fab- rikas, netoli kurio įsisteigė naujas miestas su pavyzdin- gais gyvenamaisiais namais ir kultūriniu centru. O la- biausiai mus nustebino Kau- no hidroelektrinės statyba, kuri bus pilnai užbaigta 1960 metais.

Mes aplankėme ir nulė- kėme savo galvas prieš visą eilę paminklų, pastatytų to- se vietose, kur hitleriniai fa- šistai ir lietuviškieji bandi- tai vykdė mašines tarybinių piliečių žudynes. Aplankėme Panerius, Pirčiupį, Kauno IX fortą ir daug kitų vietų, kur ilsisi nuožmaus fašizmo au- kos. Iš viso Lietuvoje fašis- tai nužudė arti 500 tūkstan- čių civilinių Lietuvos gyven- tojų ir daugiau kaip 200 tūkstančių tarybinių karo belaisvių.

Sudėjus savo išpūdžius į krūvą, jie sudaro tokį pa- veikslą: čia vyksta nepa- prastai greitais tempais sta- tyba, čia plečiasi iki šiol mums nematytas žmonių

Siuntiniai Oro Paštu

IŠ KANADOS TIESIAI Į TSRS!

Ukrainska Knyha priims primokėtus dovanų pakelius pasiuntimui oro paštu į Tarybų Sąjungą

Greitas Patarnavimas

Jūsų dovanų pakelis, medicinos ar kokių kitų daiktų, pribūs į savo destinaciją tuo pačiu laiku, kaip kad trunka pribūti laišku oro paštu.

Prieinama Kaina

Pasiuntimas pakelių oro paštu yra prieinamas. Pa- vyzdžiui, 2 svarai į Ukrainą, Latviją, Eestiją, Lietuvą ir Rusiją kainuoja tikrai \$4.95.

Ukrainska Knyha skyriuose ir agentūrose galite pri- mokėti visus mokesčius, įskaitant muitą, ir jūsų gi- minės gaus dovanų pakelį be jokio mokesčio.

Ukrainska Knyha parūpina visus dokumentus, paka- vimą ir apdraudą. Muitai ant medicinos labai maži.

Galite Matyti ką Siunčiat

Atneškite savo medicinos dovaną asmeniškai ar pri- siųskit laišku į kurią nors mūsų agentūrą. (Visi vais- tai, išrašyti gydytojų, turi turėti kopiją recepto, nu- rodančio ir kiek ir kokių vaistų). Jei noritė, mūsų laiškais užsakymų skyrius gali parūpinti kompete- tingą vaistinę išpildymui jūsų recepto.

Ukrainska Knyha

962 BLOOR ST. WEST

ir

1162 DUNDAS ST., WEST

Toronto, Ont.

Montreal: 3891 St. Lawrence Blvd. 1470 St. Lawrence Blvd.
Toronto: 962 Bloor St. W. 1162 Dundas St. W.
799 A College St. 849 College St.
1615 Dupont St. 698 Queen St. W.
811 Queen St. W. 442 Queen St. W.
Hamilton: 1145 King St. E. 755 Barton St. E.
St. Catharines: 391 St. Paul St.
Welland: 677 Southworth St. 35 Hellems Ave.
London: 789 Dundas St. E.
Windsor: 1648 Wyandotte E.
Port Arthur: 176 Algoma St. S.
Ottawa: 699 1/2 Somerset W.
Winnipeg: 613 Selkirk Ave.
Edmonton: 10803 — 95th St.
Vancouver: 652 Kingsway

mokymasis, čia yra sukles-
tėjusi nauja kultūra. Būtu-
me, žinoma, neteisingi sau ir
kitiems, jei sakytume, kad
Lietuvoje jau nebėra jokių
trūkumų, kad čia viskas yra
taip, kaip tame pasakiška-
me rojuje. Sen ir ten trūku-
mų dar matėme, bet tie trū-
kumai trūkumėliai nublėsta
prieš tuos dižiūs pasiekim-
mus, pasireiškančius ekono-
mikoje ir kultūroje. Žmonės
šiandien geriau valgo nei ki-
tados, gražiau apsirengę, nei
kitados rengėsi: mes niekur
nematėme žmonių, avinčių
klumpėmis, vyžomis bei na-
ginėmis — visi avi batais
bei bateliais. Dauguma žmo-
nių, kuriuos mes matėme
miestuose ir miesteliuose, jei
jie atvyktų į Amerikos mies-
tus su savo apranga, vargiai
juos kas beatskirtų nuo ame-
rikiečių.

Tokius išpučius mes įgi-
jome Lietuvoje, čia išbuve
25 dienas.

Mes šventai išpildysime
daugelio Lietuvos žmonių
prašymus, kad pasveikintu-
me jų gimines bei bičiulius
Amerikoje. Pasveikinsime
juos, mieli tautiečiai, ir pa-
pasakosime jiems, kaip jūs
gyvenate.

Mes labai norėtume pabu-
voti Lietuvoje daug ilgiau,
bet to negalime padaryti,
kadangi turime grįžti prie
savo užsiėmimų ten, kur gy-
vename.

Labai širdingai dėkojame
visoms Tarybų Lietuvos va-
dovaujančioms įstaigoms, vi-
suomeninėms organizaci-
joms, visiems, kuo nors pri-
sidėjusiems prie to, kad mū-
sų buvimas Lietuvoje būtų
smagus.

Dar kartą reiškiamė padė-
ką Lietuvos draugystės ir
kultūrinių ryšių su užsieniu
draugijai, kuri darė visas
pastangas mums padėti, kad
galėtumėm pamatyti juo
daugiau Lietuvos ir pasikal-
bėti su juo didesniu žmonių
skaičiumi.

Ligi kito pasimatymo, mie-
li tautiečiai, broliai, ir sese-
rys!

1959. VIII. 19. Vilnius.

**A. Dočkienė, S. J. Jokubka,
D. Jusius, A. Grigas, J. Ga-
siūnas, J. Krasnickas, A.
Lipčius, A. Margeris, D. Ma-
tis-Matusevičius, R. Merkis,
J. Mažiukna, R. Mizara, A.
Metelionis, S. Penkauskas,
K. Petrikienė, J. Smalens-
kas, J. Stanislovaitis, K. Sta-
nislovaitienė, M. Stenslerie-
nė, J. Smitienė, P. Jasilionie-
nė, A. Juškevičienė.**

OTTAWA. — Per septy-
nis mėnesius buvo išgerta
5,206,860 statinių alaus.

ePr tą pat laiką praėjū-
siais metais buvo išgerta 5,
098,936 statinės.

TITUSVILLE, Pa. — Naf-
tos industrija minėjo 100
metų sukaktį savo gyvavi-
mo.

Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugijos

Aštunto suvažiavimo, įvykusio rugpiūčio 1-2 dienomis,
1959 m., 160 Claremont St., Toronto, Ont.

PROTOKOLAS

1. Suvažiavimą atidarė Draugijos Centro Komiteto pir-
mininkas J. Šinkūnas, rugpiūčio 1 d., 2 val. p. p. Pasvei-
kinęs į suvažiavimą atvykusius delegatus ir svečius bei
viešniais ir palinkėjęs kuo pasekmingiausiai aptarti Drau-
gijos reikalus, patiekė Centro Komiteto paruoštą suvažia-
vimui dienotvarkę, kuri buvo vienbalsiai priimta.

2. Mirusieji Draugijos nariai pagerbti pirmininkui pa-
kvietus suvažiavime dalyvaujančius sustoti ir prisiminti
juos, o Centro Komiteto sekretorius C. Narush susikaupti
laikotarpiu perskaitė pavardes visų mirusių narių lai-
kotarpyje nuo septinto iki aštunto suvažiavimo. Šiame lai-
kotarpyje mirė 24 Draugijos nariai-ės, o visame Draugijos
gyvavimo laikotarpyje mirtis išskyrė iš gyvųjų tarpo 112
Draugijos narių.

3. Vardošauki delegatų ir Centro Komiteto narių atli-
ko Centro sekretorius. Paaiškėjo, kad suvažiavime daly-
vauja 17 delegatų ir 5 Centro Komiteto nariai.

4. Mandatų Komisijon išrinkti T. Rimdžius ir V. Ma-
tonis.

5. Suvažiavimą sveikino:

J. Kevėža, nuo Draugijos pirmos kuopos, Toronto, su
\$25.00 aukų.

A. Doveika, nuo antros kuopos, Hamilton, Ont., su
\$20.00 aukų.

M. Vidrukas, nuo septintos kuopos, Winnipeg, Man.
J. Užunaris, nuo dešimtos kuopos, Windsor, Ont., su
\$10.00 aukų.

J. Yla, nuo savaitraščio "Liaudies Balsas", Toronto.
Raštu gauta suvažiavimui pasveikinimai bei laišakai
nuo:

Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Drau-
gijos.

Mūsų Draugijos trečios kuopos, Sudbury, Ont.

Mūsų Draugijos aštuntos kuopos, Red Lake, Ont.

Mūsų Draugijos penktos kuopos, Timmins, Ont., su
\$5.00 aukų.

Nuo sergančio Centro Pild. Komiteto nario J. Palilū-
no, Hamilton, Ont.

6. Mandatų Komisijos vardu išdavė raportą T. Rim-
džius. Jis raportavo, kad nuo Draugijos pirmos kuopos su-
važiavime dalyvauja 14 delegatų, atstovaudami 297 na-
rius; nuo antros kuopos 33 narių išrinkta 3 delegatai, ku-
rių vienas dalyvauja; nuo septintos kuopos 46 narių vie-
nas delegatas; nuo aštuntos kuopos 17 narių vienas dele-
gatas ir nuo Draugijos Centro Komiteto iš septynių narių
penki dalyvauja. Viso šiame suvažiavime nuo keturių kuopų
dalyvauja 19 delegatų ir 5 Centro Komiteto nariai. Jie
atstovauja keturių kuopų 374 narius.

7. Suvažiavimo prezidiuman išrinkti: Pirmininkai
dviejm sesijom: M. Vidrukas ir A. Morkis. Suvažiavimo
sekretorium T. Rimdžius ir jo padėjėju K. Kilikevičius.
Pakviestas prezidiumas perėmė suvažiavimo vadovybę.
Pirmai sesijai pirmininkauja A. Morkis.

8. Konstitucijos, Spaudos, Rezolucijų ir Skundų ko-
misijon išrinkti: J. Yla, J. Kevėža, S. Ragauskas, V. Mik-
šys ir V. Matonis.

9. Draugijos Septinto suvažiavimo protokolą perskaitė
Ch. Narush. Protokolas priimtas be pataisų, vienbalsiai.
(Sulyg dienotvarkės pakeičta 10 minučių pėtraukia)

10. Centro Komiteto vardu išdavė raportą Ch. Narush.
Iš raporto paaiškėjo, kad dabar Draugijoje yra 485
gero stovio nariai, kurie sulyg skyrių pašalpų gavimui pa-
sidalinę sekandčiai: pirmam skyriui 40 narių; antram —
316; trečiam — 129 nariai.

Laikotarpyje nuo įvykusio 1955 metais septinto suva-
žiavimo iki dabar, dėl narių gyvenviečių pakeitimų nusto-
jo gyvuoti dvi draugijos kuopos: Delhi, Ont., šešta kuopa
ir Coleman, Alta., devinta kuopa. Gera dalis šių kuopų
narių persikėlė į kitas kuopas arba paliko Draugijos pa-
vieniais nariais.

Pastarųjų keturių metų laikotarpyje Draugija suma-
žėjo 51 nariu. Mirusiais neteko 24 narių, du nariai išvy-
ko į JAV, 3 į Lietuvą ir kiti dėl neužsimokėjimo duoklių
susispendavo bei išsibraukė. Šiame laikotarpyje Draugi-
jon įstojo 20 naujų narių. Vėsti vajai naujų narių gavimui
nedavė pageidaujamo rezultatu.

Centro Komiteto raporte smulkiai išdėstė Draugijos
finansinį stovį. Pasirodė, kad laike pastarųjų keturių me-

tų Draugija turėjo pajamų: į pašalpos fondą \$13,929.07;
į pomirtinį fondą \$3,182.58 ir atsargos fondą \$3,623.52.
Viso pajamų turėjo \$20,735.17.

Išlaidų turėjo: iš pašalpų fondo \$15,586.50; iš pomir-
tinių fondo \$2,120.00 ir iš atsargos fondo \$2,606.94. Viso
\$20,313.44.

Draugija laike savo viso gyvavimo pašalpomis išmo-
kėjus \$120,766.50.

Dabar draugijoje yra 84 nariai, kurie nėra emė pa-
šalpos, bet yra vienas narys, kuriam iki šiol yra išmokėta
\$1,183.00 pašalpomis.

Nuo praeito suvažiavimo iki šio, keturių metų laiko-
tarpyje buvo 319 narių susirgimų, kurie bendrai išsirgo
2,327 atskiras savaites. Proporcingai daugiausia susirgi-
mų buvo tarp trečio skyriaus narių, tad trečio skyriaus iš-
mokėjimus į pašalpų fondą išmokėjimai viršijo \$1,913.00.

Su birželio 30 d. 1959 m. Draugija, įskaitant ir val-
diškus bonus, savo fonduose turėjo sekandčiai: Pašalpos
fonde \$6,717.11; pomirtinių fonde \$15,112.51 ir atsargos
fonde \$3,018.96. Viso \$24,848.58.

Praeitais metais pasireiškus sumažėjimui pašalpų
fondo, Draugijos Centro Pildomasis Komitetas išsiuntinė-
jo kuopoms laiškus su pasiūlymais diskutuoti pakelti na-
rinius mokesčius ir dalinai pašalpas, sekandčiai: pirmam
skyriui pasiūlyta mokėti į pašalpos fondą po 50 c. į mė-
nesį ir sergant mokėti \$6.00 pašalpos į savaitę; antram —
mokesčius pakelti iki \$1.00 ir pašalpą iki \$12.00; trečiam
— mokesčius iki \$2.00 ir pašalpą iki \$18.00. Pašalpą mo-
kėti 26 pilnas savaites ir po to už metų 10 savaitių.

Šis pasiūlymas gavo pritarimo iš antros, trečios, sep-
tintos, dešimtos ir vienuoliktos kuopos, bet vėliau plačiau
diskutuojuant Centre ir pirmoj kuopoj virš vardintas Cent-
ro pasiūlymas pasirodė nepraktiškas ir abejingas dėl Drau-
gijos ateities ir narių gerovės. Šiuo reikalu išvadą teks
padaryti šiame suvažiavime.

Draugijos Centro Pild. Komiteto veikla per pastaruosius
keturis metus ėjo sklandžiai.

Centro Komiteto išduotą raportą suvažiavimas priėmė
vienbalsiai su užgyrimu.

11. Kuopų raportuose padarė pranešimus:

Pirmos kuopos fin. sekretorius V. Mikšys raportavo,
kad kuopa dabar turi 297 narius ir \$1,063.74 ižde. Jo ra-
portą papildė kuopos pirmininkas J. Kevėža, pažymėda-
mas, kad pastaraisiais metais kuopa bei jos nariai atliko
didelį žygi padidinimui turėdą salę ir pristatydami naują,
kurioje vyko suvažiavimas. Kuopos nariai daug pasiauko-
jo darbu ir paskolomis, dėl šio atsiekimo.

Konstitucijos taisymo reikalu raportavo J. Yla. Jis
pažymėjo, kad Draugijos konstituciniai reikalai pirmoje
kuopoje kaip susirinkimuose, taip ir išrinktos konstituci-
jos taisymui komisijos buvo plačiai diskutuoti. Diskusi-
jose neprieita galutinės išvados, bet bendra nuomonė li-
kus, kad narinius mokesčius pirmiems dviem skyriams
palikti tokius pat kaip buvo, o trečiam skyriui pakelti de-
šimt centų į mėnesį mokėjimui į pašalpos fondą. Pašalpų
išmokėjimui sutrumpinti laikotarpį, būtent: pilną pašalpą
mokėti vieton dabar mokamų 26 savaitių — 18-21 savai-
tę. Pusinių pašalpų mokėjimą visai panaikinti, o vieton to
už metų mokėti 9-10 savaitių pilną pašalpą. Galutiną sa-
vaitių skaičių nė kuopos susirinkimas, nė išrinkta komisi-
ja nesutarus, tad siūlo suvažiavimui galutinai nutirti.
Taipgi iškelta mintis, kad būtų įsteigtas ketvirtas skyrius,
su aukštesniais mokesčiais ir didesnėmis pašalpomis.

Iš antros kuopos, Hamiltono, raportavo A. Doveika.
Jis pažymėjo, kad kuopos narių skaičius per pastaruosius
keturis metus nupuošė nuo 43 iki 33 narių. Dabar kuopos
veikimas eina sklandžiai. Susirinkimaj šaukiami kas ant-
ras mėnuo.

Iš septintos kuopos, Winnipeg, raportavo M. Vidru-
kas. Jis pažymėjo, kad dabar kuopa turi 44 gero stovio
narius ir du aplikantus. Kuopa gražiai veikia kooperuoda-
ma su kitomis vietos lietuvių organizacijomis. Ten gy-
vuojantis Winnipeg Lietuvių Klubas daug padeda kuopai
duodamas veltui kuopos veiklai salę. Bandytas organizuo-
ti jaunimas nepavyko. Draugijos konstituciniai klausimai
užgirti kaip Centro Pild. Komitetas siūles. Kuopos nariai
pageidavę, kad suvažiavimas padarytų kokį nors pareiš-
kimą T. Lietuvos vyriausybei, kad būtų palengvinta apsi-
lankymui Lietuvon.

Iš dešimtos kuopos, Windsor, raportavo J. Užunaris.
Jis pažymėjo, kad kuopos veikla eina sklandžiai. Susirin-
kimai vyksta reguliariai. Kuopa dabar turi 17 narių. Kon-
stituciniu reikalu kuopa pasisakius už Centro Pild. Kom-
iteto pasiūlymus.

Centro Pild. Komiteto pirmininkas J. Šinkūnas prane-
šė apie veikiančius įstatymus Ontarijos ir Manitobos pro-
vincijose, kur rubežiuojama pašalpų kėlimas Ontarijos

provincijoje iki \$18.00 i savaitę, o Manitoboj iki \$10.00 i savaitę.

Su šiuo užsibaigė pirma sesija ir delegatai ir svečiai pakviesti į Centro Pild. Komiteto ruošiamą vakariene, šioje pat salėje.

Antra Sesija

Sesija atidarė antros sesijos pirmininkas M. Vidrukas, rugpjūčio 2 d., 9 val. 40 min. ryto. Atidarydamas sesiją pirmininkas kvietė kuo rūpestingiau praveisti diskusijas ant išduotų raportų ir stengtis padaryti draugijai ir nariams naudingus tarimus.

Centro sekretorius atliko vardošaukį delegatų ir komiteto narių, iš ko paaiškėjo, kad sesijon vėluojasi 12 delegatų bei Centro Komiteto narių.

1. Diskusijose ant raportų ir konstitucijos pataisymo klausimais ėmė dalyvavimą visi suvažiavime dalyvaujantieji delegatai ir Centro Komiteto nariai. Daugiausia buvo diskutuojama konstituciniais draugijos reikalais. Diskusijų išvadoje liko pasidalinę nuomonių dėl pašalpų išmokėjimų, duoklių pakėlimo ir steigimo ketvirtos skyriaus. Sumuojant diskusijas ir jose iškeltus naujus pasiūlymus perbalsuojant padaryti nutarimai:

a) Trečio skyriaus nariams vienbalsiai nutarta pakelti narius mokesčius į pašalpos fondą po 10 centų i mėnesį.

b) Centro Pildomojo Komiteto pasiūlymas, narių mokesčių ir pašalpų pakėlimo klausimu, balsavimu atmestas.

c) Pašalpų išmokėjimas nutarta sutrumpinti nuo 26 savaitių pilnos pašalpos iki 20 savaitių; pussavaitinių pašalpų išmokėjimas panaikinti, ir vieton to mokėti po metų nuo 20 savaitių išmokėjimo, už 10 savaitių pilną pašalpą. Nutarimas priimtas 17 balsų už ir 3 prieš.

d) Pasiūlymas steigti ketvirtą skyrių su didesniais mokesčiais ir didesnėmis pašalpomis, balsavimu 6 prieš 14 balsų atmestas.

e) Senesnio amžiaus nariams išbuvusiems draugijoje nariais 10 metų nutarta leisti persikelti į aukštesnį skyrių dėl pašalpos ir pomirtinės damokant skirtumą duoklių už laikotarpį nuo to laiko kada jis ar ji, sulyg konstitucijos galėjo persikelti be damokamo mokesčio. Už šį tarimą pasisakė suvažiavimas vienbalsiai.

f) Nutarta pakelti penkis metus amžių naujų narių priėmimui. Naujiems nariams esantiems 45-50 metų amžiaus ir stojantiems i trečią skyrių nustatyta įstojimo mokesčiai i pašalpos skyrių \$10.00 ir i pomirtinį — \$30.00. Nuo 50 iki 55 metų amžiaus stojantiems i pirmą skyrių įstojimo mokesčiai i pašalpos skyrių \$3.00 ir i pomirtinį — \$20.00; stojantiems i antrą skyrių įstojimas i pašalpos fondą \$6.00 ir pomirtinį — \$30.00; i trečią skyrių neprimama. Nutarimas priimtas balsuojant 16 balsų už ir 5 prieš.

g) Pasiūlymai kelti narines duokles Draugijos pašalpų fondui nupuolus žemiau \$6,000.00; inėsimas panaikinti aplikantams pomirtinių mokėjimo ir pomirtinių kėlimo klausimai po diskusijų balsavimu buvo atmesti.

2. Suvažiavimo rezoliucijų komisijos vardu raportavo J. Yla. Komisija pasiūlė priimti rezoliucijas:

a) Padėkos rezoliuciją Centro Pild. Komitetui už jo rūpestingą vedimą Draugijos reikalų.

b) Padėkos rezoliuciją šeiminkėms už paruošimą ir patiekimą suvažiavimo dalyviams vakarienės ir pietų.

c) Padėkos rezoliuciją Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinei Draugijai už atsiųstą suvažiavimui pasveikinimą ir už palaikymą draugiškų ryšių tarpe pašalpinų draugijų.

d) Komisija pasiūlė Centro Pild. Komitetui parašyti laišką Tarybų Lietuvos vyriausybei išreiškiant suvažiavimo pageidavimą, kad būtų daromi žygiai palengvinimui atsilankymų T. Lietuvon pas gimines.

3. Rezoliucijos ir pasiūlymai priimti vienbalsiai.

Centro Komiteto pirmininkas J. Šinkūnas atsisaukė i narius prašant daugiau pastangų dėti draugijos vaju pravedimui.

Centro sekretorius Ch. Narush atsikreipė i suvažiavimą su klausimu kas daryti su nariais sergančiais ir atsidūrusiais sunkioj ekonominėj padėtyj ir negalintiems apsimokėti duokles. Suvažiavimas ipareigojo Centro Komitetą iš sergančių narių pašalpų atsiskaityti duokles ar kitais būdais rūpintis jų palaikymu draugijoje.

4. J. Užunaris iškėlė sumanymą, kad Centro Komitetas suteiktų moralį patarnavimą mirusiems nereliginiams nariams. Sumanymas po diskusijų paliktas kad kuopos rūpintųsi tuo reikalu.

5. Apeliacijų ir skundų nebuvo.

6. Sekančiam suvažiavimui laiką palikta nustatyti Centro Pild. Komitetui susitariant su kuopomis.

7. Suvažiavimą uždarančiam pasakė tam reikalui pritaikytas prakalbėles iš toliausia i suvažiavimą atvykęs delegatas M. Vidrukas; seniausias amžiumi ir draugijoje narys te Ant. Morkis ir Centro Pildomojo Komiteto pirmininkas J. Šinkūnas, taipgi pirmos kuopos pirmininkas J. Kevėža.

Suvažiavimas baigėsi 4 val. 20 min. po piet. Viso per dvi sesijas posėdžiavęs devynias valandas.

K. Kihkevičius

Suvažiavimo Sekretoriaus Padėjėjas

Montrealo žinios

Trumpai apie viską

Rugpjūčio 21 dieną būrelis montrealiečių išleisdome draugus Blynus i Tarybų Lietuvą. Draugė Blynienė, įėjus i laivą Batory, pareiškė:

“Nors esu pavargusi, jaučiuosi daug lengviau įėjus i laivą, nes dabar esu tikra, kad būsiu tėvinėj Lietuvoj”.

Rugpjūčio 23 dieną montrealiečiai turėjo gal jau paskutinį išvažiavimą šiame sezone. Ji suruošė Sūnų ir Dukterų Pašalpinė Draugija ant Skruzbių farmos.

Dalyviai ne tik praleido laiką smagiai ant šviežio oro, bet ir savo draugiją parėmė.

Pas J. J. Vilkelius lankėsi S. J. Tumai iš Jungtinių Valstijų.

Pas J. A. Lesevičius — hamiltonietis Juozo pusbrolis P. Lesevičius, kuris vėliau išvažiavo Sudburin aplankyti savo kaimynus dzūkus.

Pas J. O. Brundzus — Brundzos sesutė su šeima iš Jungtinių Valstijų, su kuria nesimatė virš 30 metų.

J. Grebliuskas turėjo operaciją ant šonkaulio St. Mary ligoninėje. Linkiu draugui greitai pasveikti.

Praėjusią savaitę piktadariai prie pat jo namų apiplėšė J. Antanavičių, atimdami iš jo pinigus.

Montrealo parkuose žaivalietėse kasdien žaidžia apie 100,000 vaikų. Tų vietų prižiūrėtojai dirba 400 darbininkų.

Šį sezoną Montrealo katalikų mokyklos duos veltui knygas apie 165,000 vaikų.

Nuo 1950 metų Kanadoje įsikūrė 17,483 nauji industriniai užvedimai, iš kurių 5,407 Kvebeko provincijoje.

Montreale (su priemiesčiais) randasi 14 procentų visos šalies industrijos.

Montrealo miesto valdonai nori atiduoti laikraščių pardavinėjimą gatvėse vienai kompanijai, su ta sąlyga, kad laikraščių pardavinėjimo kioskai būtų Paryžiaus mados.

Dabar laikraščių pardavinėtojai protestuoja prieš tai

ir grasina streiku.

McGill Alume Society, 690 Sherbrooke St. West, atsikreipė i montrealiečius, kad reikalinga 400 studentų kambarių.

Turintieji tuščių kambarių kreipkitės nurodytu adresu.

Montreale įvykusiame botanikų kongrese tarybinis botanikas Dr. N. A. Avorin raportavo, kad žeminiame Sibire yra įsteigta tyrinėjimų stotis, kuri veikia nuo 1933 metų.

Pavykę prijaukinti 4,000 įvairių augalų bei medžių net iš tropiškų kraštų. Bulvės augančios taip, kaip Meksikoje, iš kur jos buvo atvežtos.

Jis buvo nuvykęs keliom dienom su mūsų botanikais i Kanados šiaurę. Sako, kad ten tokios pat gamtos sąlygos, kaip šiauriniame Sibire.

JAV botanikas Dr. C. W. Emons raportavo, kad balandis yra kaltininkas dau-

gelio pavojingų ligų. Tyrinėjant jų mėsą rasta daug pavojingų ligų bakterijų, kuriomis užsikrečia žmonės.

Yale universiteto profesorius Dr. P. B. Sear laikė paskaitą apie Darvino teoriją. Jo pasakojimu, mūsų planetos amžius siekia 3,000,000,000 metų.

Gyvybė atsiradusi 1,500,000,000 metų atgal. Žmogus gyvenęs ant šios planetos jau 1,000,000 metų. Žemdirbyste pradėjęs verstis 10,000 metų atgal.

Civilizacija prasidėjus 3,000 metų atgal.

Lapkričio mėnesį sueina 100 metų kaip Čarlzas Darvinas parašė savo knygą, už kurios parašymą popiežius ir visi kunigai prakeikė jį ir jo teoriją, taipgi ir tuos, kurie skaitė.

Darvino mokslas sumušė i dulkes šventraščio pasakas, būk dievas sutvėrė viską per 6 dienas.

B. K.

Montreal, Que.

Montrealo Lietuvių Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Dr-jos Narių Žiniai

Turint reikalo M.L.S. ir D. P. Draugijos reikalais prašome kreiptis nauju mano adresu: J. Pelakauskas, 5929 — 10th Ave., Rosemount, Montreal, Que.

J. Pelakauskas

Draugijos Fin. sekretorius

WINDSOR

DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.

Valome visokius drabužius, gardinas, blankietus, lovų uždangalus, karpetus, chesterfieldus ir bilė ką, kas tik yra Jūsų namuose.

Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniškiausių Dry Cleaning šapų Montreale. Turime naujai įrengtą moderniškiausių STORAGE. Greitas patarnavimas. 20 metų patyrimas garantuoja darbą.

Savininkai:

A. Keršys, P. Petruolis, P. Keršulis, A. Greibus

1205 CHURCH AVE. P.O. 8-6679

VERDUN, QUE.

DOVANŲ SIUNTINIAI I TARYBŲ SAJUNGA IR KIPUS TARYBINIUS KRASTUS

Su malonumu pranešame, kad PAGERINOME MAISTO, TEKSTILES ir VAISTŲ bei kitų dalykų persiuntimą

Prašykite mūsų naujo kainoraščio ir informaciją pas

Montrealo Atstovą

Mr. Manfred Kory

Mūsų kainos žemiausios Kanadoje ir JAV.

JOS GALITE PILNAI pasitikėti Kanados didžiausia ir labiausiai prityrusia dovanų siuntinių persiuntimo firma

International Gift Parcel Service

1126 SHERBROOKE ST. W. — Tel.: BELair 4860
Montreal 2, P. Q., Canada

Gimtojoji šalelė

Jonas Kaškaitis

Vos tik keletą dienų išgyvenau savo brangiojoji Tarybų Lietuvoj, o taip daug aš patyriau, taip daug sužinojau, išmokau, perjaučiau ir įsisąmoninau, kad negaliu ir išpasakyti: Taip kupini mano širdis ir protas galingų ispūdžių, kad jaučiuosi esąs tarytum kokioj pasakiškoj šalyj.

Tarybų Lietuvos sostinė Vilnius kvėpuoja pergyventa istorija. Vilnius kupinas didžiulių paminklų, naujų drąsių statybų, šaunių užmojų. Kūrybinis darbas matyti kiekviename posūkyje, kiekvieno žmogaus akyse, veide. Ir taip visa stebėtinai tvarkinga, malonu, žmoniška.

Giliai mane stebina švara ir tvarka! Švarutis, grynas oras ne tik parkuose, miškuose, paežerėse, bet ir Vilniaus miesto gatvėse. Gatvės laistomos, kad dulkių nebūtų. Jos apsodintos me-

Čia matome J. Kaškaitį ir prof. B. Pranskų Vilniuje.

deliais, gražiomis gėlėmis. Niekur nieko panašaus neužmatęs Amerikoje per 53 su puse metų. Gatvės ten šiuoklinos, dulkėtos, nuolat pa-

švinkusios automobilių dujomis, kad net kvapą užima. Parkai ir tie apžėlę, apgadinti, primėtyti šiukšlių. Ir visa atmosfera tokia atžari, svetima, priešiška. Turi nuolat budėti ir saugotis, kad tavęs kas neapvogtų, neužmuštų...

Visiškai kitas pasaulis Lietuvoje, Vilniuje. O jau tos gėlės tai tiesiog traukte traukia prie savęs. Taip jos susodintos, suderintos, prižiūrėtos, jog atrodo, tarytum, koks didžiulis kilimas, tautiniais raštais atautas.

Mūsų antroji Amerikos lietuvių turistų grupė jau spėjo apžiūrėti, aplankyti išties eilę įdomybių, dailės ir meno kūrinių, istorinių vietų. Mūsų ekskursijos vadovai atsidėję aiškina, aprodinėja bent pačius įdomiausius dalykus — nespėjim vis-

ko apžiūrėti per taip trumpą laiką.

Ir kiek jau spėjome pamatyti, visa tai paliko gilų įspūdį! Pilna galva, pilnos akys, pilna širdis! Jau važinėdami autobusu, stebėjome naujus pastatus, įstai-

gas, fabrikus, klubus. Nuostabę, pagarbiai vaikštinėjome po istorinį Gedimino kalną, po didingą Gedimino restauruotą pilį. Kokie žavingi vaizdai nuo viršutinių pilies kuorų! Širdis džiaugėsi (Pabaiga ant 12 pusl.)

DOMES!!!

Gal turite šeimą, draugų ar giminių Europoje kuriems reikia pagalbos? — Išgelbėkit gyvybę pasiūsdami svarbių medikamentų ir vaistų. — Rašykite, telefonuokit ar užeiokit į mūsų vaistinę ir pasiteiraukit. Mes dabar turime orinį susisiekimą su tarybinėmis respublikomis.

Taipgi turime polio čiepų (nuo vaikų paralyžiaus)

WALTMAN'O

DEPENDABLE DRUG STORE

1147 Dundas St. W. ties Ossington

Priešais "Ukrainska Knyha"

LE. 6-2139

Toronto

Siuntiniai! iš Hamiltono

į LIETUVĄ

Siuntiniai eina per "Ukrainska Knyha"

HAMILTON OVERSEAS PARCEL SERVICE

1145 KING ST. EAST
Telephone: LI. 5-1724

Taipgi priimam siuntinius į visas kitas TSRS respublikas. Pas mus yra daug įvairios medžiagos, odos, siuvamų mašinų ir kitų daiktų dėl siuntinių.

Atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak., išskiriant pirmadienius.

Siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Estiją ir kitus SSRS kraštus. Siųskite savo giminėms ir artimiesiems siuntinius per lietuvišką įstaigą

SAKAS PARCEL SERVICE

sent by

Ukrainska Knyha

755 Barton St. E., Hamilton, Ontario
Tel. LI. 4-7239

Jūsų siuntiniai yra garantuoti ir apdrausti. Galite siųsti maistą, avalynę, vaistus bei rūbus, nuo 4 iki 17 svarų. Muito mokestis yra Ukrainska Knyha nustatytas.

Mūsų naujoje didesnėje patalpoje jūs rasite: avalynės, skarucių, skutimo ir kirpimo priemonių ir kt. Mes turime didelį pasirinkimą kostiuminės medžiagos. Kaina nuo \$8.00 ir daugiau už kostiumą. Lygios viaspalvės vilnos ir angliškos dryžuotos, išskyrus pirmadienius.

Mes jums patarnausime greitai, nuodirčiai ir teisingai.

Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakare

Dėl Siuntinių į Tarybų Lietuvą

ir kitas Tarybų Sąjungos Respublikas

UKRAINSKA KNYHA

Butelkia Patogumų ir Greičiausį Patarnavimą

Priimam persiuntimui gatvai sudarytus siuntinius tik iš naujų drabužių, medžiagos, avalynės, medikamentų, maisto ir kitko. Muitas ir kitos persiuntimo išlaidos apmokamos per mūsų firmą ir gavėjui nieko nebereikia primokėti.

UKRAINSKA KNYHA Centras ir Skyriai Randaai:

TORONTE:

982 Bloor St. W. — 1162 Dundas St. W.

WINNIPEG: — 613 Selkirk Ave.

EDMONTONE: — 10803 — 95 St.

VANKUVERIJE: — 652 Kingway St.

PROVINCIJOS GYVENANČIŲ DEMESIUI:

Norėdami pasiųsti savo siuntinius, galite juos prisiųsti į mūsų firmos centrą ar bile skyrių dėl persiuntimo. Savo laiške privalote įdėti sąrašą siunčiamų dalykų ir kiek už juos buvo mokėta atskirai. Tada mes patikrinsime daiktus ir nustatysime muito sumą ir jums pranešime, kartu nurodysime ir kitas persiuntimo išlaidas. Gavę nuo jūsų mokestį, siuntinį pasiųsime be jokių užvilkinimų, kaip galima greičiau.

LABAI SVARBU nurodyti aiškų ir teisingą adresą, kam siuntinys yra siunčiamas. Daiktai dėl vieno siuntinio (kol nesupakuoti) turi sverti ne daugiau kaip 17½ svaro.

TORONTO IR APYLINKES GYVENTOJŲ DEMESIUI:

Pranešame, kad jau yra atidarytas ir veikia mūsų įstaigos skyrius Toronte sekančiu adresu:

UKRAINSKA KNYHA

1162 Dundas St. W. — LE. 4-7551

Toronto skyriuje ir centrinėje raštinėje turime gerą pasirinkimą įvairių medžiagų, drabužių, avalynės bei odos dėl siuntinių.

Toronto skyrius ir centrinė raštinė atdara kas dieną nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais ir pirmadieniais uždaryta.

Rašant mums laiškus, prašome rašyti anglių kalba.

Centrinė raštinė:

UKRAINSKA KNYHA

982 Bloor St. W. Toronto 4, Ont.

Telefonas: LE. 4-7551

M. Chienas, K. Šmigelskis, E. Uldukis

Vanagai iš Anapus

(Tąsa)

Lukša nusimines skėstelė-
jo rankomis.

— Suprasti tai suprantu,
bet... Juk aš jokio doku-
mento neturiu.

— Dokumentus gausim...
Aš šį reikalą apsiimu su-
tvarkyti.

Neilgai trukus po to po-
kalbio kapitonas įteikė Luk-
šai pasą ir kitus dokumen-
tus, reikalingus kelionei į
Vakarų Vokietiją.

Dar kiek pasitrynęs Stok-
holme, Lukša išvažiavo į
Pfulingoną.

... Krupavičiai, sidzikaus-
kai, ambrazevičiai, karveliai
vos nuo kojų nenusivertė, tu-
pinėdami aplink tokį svarbų
svečią. Lukša iš karto pasi-
juto septintame danguje
esąs. Visi jam linkčiojo, vi-
si jį gyrė, jam pataikavo ir
meilikavo. O banditas, taš-
kydamasis seilėmis, kėlė į
padanges savo ir panašių į
save "didvyrių" darbus, šmei-
žė, kaip įstengdamas Tary-
bų valdžią, gyrė "laisvą",
"demokratišką" Vakarų pa-
saulį, šaukė prie ginklo vi-
sus, kas sveikas ir gyvas. To
ir reikėjo buržuazinių nacio-
nalistų vadeivoms.

— Mes didžiuojamės tavo
žygiais, sūnau mano, — skė-
ryčiojo rankomis Krupavi-
čius, pajutęs, jog už "sūnų"
galima bus nuplėšti nemažą
frankų sumelę.

Prie Lukšos prisiplakė ir
Karvelis. Neaukštas, judrus,
kokių šešiasdešimties metų
senis, tvirtu kaip jaučio
sprandu ir į šoną pakreipta
galva, kuždėjo jam į ausį:

— Tau reikia padaryti biz-
nį — vesti. O, aš jau nužiū-
rėjau nuotaką. Ne mergina,
o saldiniukas. Pirštus nu-
laižysi. Tarp kitko, ji mano
dukterėčia, — pridūrė jis,
reikšmingai mirktelėjęs pa-
šnekovui.

Lukša žiūrėjo į savo būsi-
mą giminaitį ir sunkiai su-
laikė šypseną: ir savo pik-
tomis akimis, ir maniera
kreipti į šalį galva, ir storu
sprandu, ir visa savo išvaiz-
da buvęs finansų ministras,
dvarininkas, o dabar — Pfu-
lingeno prancūziško vyno ur-
minės parduotuvės savinin-
kas Karvelis priminė senio
Simono Lukšos veislinį bu-
lį.

Nuo visų šitų kalbų Luk-
šai svaigo galva, ir jis di-
džiadvasiškai sutiko susigi-
minuoti su Karveliu.

Pagaliau Juozu Lukša su-
sidomėjo prancūzų žvalgy-
ba.

Po kelių dienų Krupavi-
čius pakvietė Lukšą pas sa-
ve.

— Mano sūnau! — išskė-
tė glėbį banditui prelatas. —

Eikš, aš tave palaiminsiu.
Tokie vyrai mums labai rei-
kalingi. Aš tave pristatysiu
prancūzų žvalgybininkams.
Šaunūs vyrai ir neblogai mo-
ka. Jie ne tik duos ginklų
ir produktų, bet ir tinkamų
vyrų nusiųs. Čia jau yra du
tokie vyrukai — lietuviai jie.
Tave su jais supažindins...

Kelias į Išdavystę

"Prašu skubiai išvažiuoti
į Pfulingoną. Laukiu. Dėdė".

Kukauskas dar kartą per-
skaitė telegramą, gūžtelėjo
pečiais ir ėmė krauti lagami-
ną. Kupstas išbėgo atsisvei-
kinti su pažįstama mergina.

Bekraunant įvairiausių
šlamštą, per eilę metų susi-
kaupusį lagaminėlyje, ant
grindų nukrito kažkokia
nuotrauka. Jonas Kukaus-
kas nepastebėjo jos ir kelis
kartus užmynė batų. Ir tik
jau beeidamas iš kambario,
jis pastebėjo šią nuotrauką.
Jonas pakėlė ją, rankove nu-
sluostė purvą. Iš senos, jau
spėjusios gerokai pagelsti ir
nublukti nuotraukos jį pa-
žvelgė pažįstami artimųjų
veidai ir gintųjų namų sody-
bėlė. Pastatęs lagaminą, vai-
kinas prisėdo ant jo ir ilgai
ilgai žiūrėjo į fotografiją...
Atsiminimai ištisa banga už-
plūdo jį...

... Tūkstantis devyni šim-
tai keturiasdešimt ketvirtų
jų metų birželio mėnesio pra-
džioje Jonas Kukauskas, už-
sukęs pas Gardino lietuvių
komiteto pirmininką kunigą
Kurgoną, rado jį susijaudin-
usį. Čia pat susmukęs pin-
tame krėslė sėdėjo Kurgono
pavadootojas Budzeika ir
nervingai gniaužė rankas.

— Gerai, kad atėjai, —
pasitikęs prie durų Kukaus-
ką, pasakė Kurgonas. — Aš
jau norėjau pasiųsti tavęs...

— Kas atsitiko? — nuste-
bo jaunuolis.

— Velniava! — nusikeikė
Kurgonas. — Bijau, kad ne-
trukus čia užvirs tokia košė,
kurios nenorėčiau srėbti...

Tik dabar Jonas suprato,
kas taip sujaukino Kurgoną
ir Budzeiką. Nors radi-
jas ir laikraščiai trimitavo
apie planingą fiurerio kari-
uomenės pasitraukimą Ry-
tų fronte ir žadėjo greitą
pergalę, karo audra ritosi vis
arčiau ir arčiau prie Vokie-
tijos sienų. Abiems "komite-
to veikėjams" darėsi karš-
ta.

— Žinoma, vokiečiai atsi-
kvėps ir smogs lemiamą
smūgį. — samprotavo, ra-
mindamas save ir pašneko-
vus, Kurgonas. — Bet kada
tai bus? Velniai griebtų, rei-
kia ką nors sugalvoti. Dabar

geriausia būtų nulsti kur-
nors į gilesnį užnugarį ir per-

laukti visą šitą sąmyšį...

— Su tavo pažintimis ir
apsukrumu tai nesunku bū-
tų padaryti, — prasarė iki
šiul tylėjęs Budzeika. —
Svarbu nepagailėti lašinių...

Po poros dienų Kurgonas
parsinešė iš Gardino vokiš-
kosios administracijos už la-
šinius bei kumpiuką nupirk-
tus leidimus, duodančius teis-
ę du mėnesius atostogauti
Vokietijoje.

Kukauskas atidžiai per-
skaitė savo leidimą ir suabe-
jojo:

— Kažin ar verta dabar
dangintis? Gal visam laikui
teks atsisveikinti su Lietu-
va...

Kurgonas įniršo.

— Dar svarstai, sampro-
tauji, užuot man dėkojėsi?
— subliuvo jis. — Atsimink,
kad tu dirbai mūsų komite-
te. To visiškai užteks, kad
būtum pakartas ant pakelės
stulpo.

Jona. nieko neatsakė, ty-
lomis sulankstė leidimą ir į-
sidėjo į kišenę. O ir ką jis
galėjo atsakyti? Tarybinius
metus jis atsiminė labai
miglotai, o tai, ką apie juos
girdėjo iš Kurgono ir Bu-
dzeikos, nežadėjo nieko ge-
ro...

Jaunasis Kukauskas nuo
pat mokyklos dienų buvo
žaislas kitų rankose. Gyven-
damas lenkų okupuotame
krašte berniukas iš pat ma-
žens pateko į kitų įtaką. Tai
atsitiko tuomet, kai Jonas
įstojo į Vilniaus lietuvių gim-
naziją. Įvairūs nacionalisti-
niai rateliai, kuriuose jis da-
lyvavo, apnuodijo besifor-
muojančią jaunuolio sąmonę
savo ideologija. Štai kodėl ir
vėliau, hitlerininkams įsiver-
žus į Tarybų šalį, Jonas tvir-
tu mažgu surišo savo gyve-
nimą su Gardino lietuvių ko-
miteto veikla. Jis tvirtai ti-
kėjo, kad reichas nenugali-
mas, kad Tarybų valdžia nie-
kuomet negrįš į Lietuvą.

Kurgonas. Budzeika ir kiti
"komiteto veikėjai" mito iš
hitlerininkų kišenės ir už
tuos trupinius skelbė Gebel-
so idėjas, juodžiausiai šmei-
žė Tarybų Sąjungą. Jonas
Kukauskas, jaunas ir nepri-
tyręs, vėl tapo žaislu jų ran-
kose, aklu "komiteto" valios
vykdytoju.

Pamatyti užsienio žastus
buvo sena jo svajonė. Todėl
jis ir pasinaudojo už lašinius
pirktu leidimu, tikėdamasis,
kad, atostogoms pasibaigus,
vėl sugrįš į Lietuvą.

Nelinksmas buvo Berly-
nas. Paskutinieji karo me-
tai hitlerinei sostinei padarė
žymius pėdsakus: nuolatinių
bombardavimų miestas ge-
roakai apdaužytas, prie par-
duotuvų durų tęsėsi ilgos
pusalkanių vokiečių eilės...

"Atostogaujančius" Kur-
gono pažinčių Berlyne dėka
priėmė neblogai. Net pats
buvęs smetoninis diplomatas
Vaclovas Sidzikauskas su-
teikė jiems audienciją ir kal-

bėjosi su Kurgonu ištisas dvi-
valandas. Jonas pokalbyje
nedalyvavo, bet, klausyda-
masis įmantrių Sidzikausko
išvedžiojimų, jis suprato,
kad buvęs diplomatas susi-
dariusioje padėtyje nesusi-
gaudo ir dangsto savo sumi-
šimą skambiomis gebelsinė-
mis frazėmis. Galų gale ir
pats Sidzikauskas prisipaži-
no:

— Bendrai paėmus, politi-
nė padėtis šiuo metu nėra
aiški... Po savaitės kitos tu-
rėtų labiau paaiškėti... O
kol kas geriausia luktelėti
čia, Berlyne...

Bet nereikėjo laukti vienos
savaitės, ir padėtis paaiškė-
jo: po kelių dienų į Berly-
ną pradėjo plaukti sprun-
kantieji iš Lietuvos hitleri-
ninkų tarnai. Tarybinė Ar-
mija vadavo Lietuvos kai-
mus ir miestus.

Apie sugrįžimą į Tėvynę
Jonui Kukauskui nebebuvo
ko ir galvoti. Beveik metus
prasitrankęs įvairiose tarny-
bėse, vertęsis spekuliacija
ir kitokiais įmanomais bū-
dais pelnęs pragyvenimą,
jis sulaukė karo pabaigos ir
atsidūrė vadinamoj "perkel-
tųjų asmenų" stovykloje.

Didelio standartinio vokiš-
ko barako mažyčiame kaip
kišenė kambarėlyje rikiavo-
si eilėmis dviaukštės geleži-
nės lovos, tarp kurių tebu-
vo palikti siauri praėjimai.
Čia gyvena apie dešimt šei-
mų — vedusiųjų ir viengun-
gių.

Prisėdęs ant jam skirtos
lovos, Jonas akimis apmetė
kambarėlį. Iš visų jo kam-
pų žvelgė skurdas ir purvas.
Viename kamputyje, paklo-
dėmis atitvertame nuo viso
kambario, įsikūrė jaunave-
džių pora, kuri dar bandė
slėpti nuo kaimynų savo šei-
myninį gyvenimą. Tačiau ki-
ti jau apsiprato su tuo, jog
visas jų gyvenimas slenka
pašalinių žmonių akyse, ir
nebesidangstė...

Viename lovų tarpueilyje
Kukauskas pastebėjo dar
jauną, šviesiaplaukę moterį,
kuri kažkaip tingiai, su apa-
tijos antspaudu gražiame
veide ir užgesusiu žvilgsniu
tvarkėsi savo kamputyje.
"Kas bernelio sumislyta"...
— be jokio jausmo, mecha-
niškai niūniavo moteris. Jos
veidas Kukauskui pasirodė
matytas. Liaudies dainelės
nuotrupa, pasiekusi jo klaus-
są, padėjo prisiminti šią mo-
terį.

Tai buvo dainininkė J.
Augaitytė... Kukauskas ge-
rai prisiminė, kaip sutikdavo
žiūrovai šią artistę, kuri
gražiai dainuodavo senas lie-
tuvių liaudies dainas... O
kas ji dabar? Daug vilčių
teikusi dainininkė tapo "per-
keltu asmeniu", buvo įgrūs-
ta į ankštą, dviaukštėmis lo-
vomis apstatytą hitlerinį ba-
raką, gyvena be jokios per-
spektyvos, be ateities. Ir jos
judesiuose, ir veido išraiško-

je, ir tyliame niūniavime at-
sispindėjo sunkus, nuolat
trandomas sielvartas, gilus
nepasitenkinimas savo padė-
timi, kankinantis gimtinės il-
gesys...

Po kurio laiko Jonas ar-
čiau susipažino su kita ar-
tiste. Kartą ji pasakė Jonui:

— Jeigu žmogus žinotum,
kad niekada nebegrįši į savo
kraštą, beprasmiškas būtų
visas gyvenimas... Ir iš vi-
so nežinau, ar išsimokėtų ta-
da gyventi.

Tuomet Kukauskas supra-
to, kokią vidinę tragediją
pergyvena atplėštos nuo Tė-
vynės, nuo mėgstamo darbo
artistės.

Ir visų baisiausia buvė tai,
kad tos tragedijos pėdsakus
galima buvo matyti dažna-
me "perkeltojo asmens" vei-
de, ši tragedija jau brendo
ir paties Jono Kukausko šir-
dyje.

Prieš patekdamas į sto-
vyklą, Jonas niekad nesigili-
no į perkeltos asmens vardo
prasmę, nes ši sąvoka buvo
nauja, pagimdyta antrojo
pasaulinio karo. Ji atrodė
jam turinti gilų humanizmo
atspindį. Bet pats tapęs per-
keltu asmeniu, jis suprato,
jog vadinamasis perkeltas
asmuo yra žmogus, pavers-
tas beteisū sutvėrimu, neži-
nantis savo rytdienos, neži-
nantis jokių aiškesnių sieki-
mų. Tai žmogus, praradęs
gimtąją pastogę ir savo tė-
vynę, mintantis svetimu me-
lu, nerealiomis iliuzijomis ir
savo praeities prisiminimais.

Jonas dažnai sapnuodavo
tėviškę, gimtąją kaimą, tylų
jį Nemuną ir srauniąją Nerį,
jis ir per miegą girdėdavo
lietuvių dainas, jausdavo
rūtelių kvapą. Bet užtekdavo
tik pabusti, ir svetimas kraš-
tas, svetimi žmonės, svetima
kalba skaudžiai primindavo
jam, kad jis yra niekam ne-
reikalingas visų pamirštas
žmogus be tėvynės. Jau se-
niai gimęs troškimas grįžti į
Lietuvą virto nuolatiniu
skauduliu, kuris nebedavė
vaikinui ramybės.

Kukauskas perėjo visą ei-
lę vadinamųjų perkeltųjų as-
menų stovyklų, matė, su ko-
kiu džiaugsmu dalis atplėš-
tų nuo gimtosios žemės, su-
klaidintų, kaip ir jis pats,
žmonių grįžta į tėvynę.

Vieną dieną Jonas prie
stovyklos pamatė tarybinį
karininką. Tas įvykis sukrė-
tė ir sujaukino jį. Kukaus-
kas suprato, kad užtenka
jam tik priėti prie karinin-
ko, viską išpasakoti, ir tuo-
met atsirastų viltis grįžti į
tėvynę.

Jonas pasuko prie kari-
ninko.

— Kukauskai! Eik čia! —
šūktelėjo kažkas už jo nuga-
ros.

Apsigręžęs Jonas pamatė
stovyklos viršininką, stovin-
tį prie vartų. Širdyje išplūdes
jį, Jonas priėjo arčiau.

Viršininkas sugriebė jį už

rankos ir grubiai įtempė tarpuvartę.

— Ka, su rusais susijuostyti nori? — sušvogždė jis, čiupdamas Joną už krūtinės. — Kitą kartą už tai snūki suknežinsiu, kalėjime supūdysiu... Marš į savo vietą!

Kaj po valandos Jonas vėl dirstelėjo iš barako; tarybinio karininko niekur nebesimatė.

Vėliau patekęs į anglų okupacinės zonos Celės perkeltųjų asmenų stovyklą, Kukauskas visai atsitiktinai susipažino su jos komendantu Zigmą Laugaliu. Šis susitikimas ir nulėmė tolesnį Jonos likimą.

Stambaus Skaudvilės buožės sūnus Zigmą Laugalis buvo buržuazinės kariuomenės artilerijos karininkas, vėliau tarnavo Raudonojoje Armijoje. Jau pirmosiomis karo dienomis jis sulaužė priesaiką ir perėjo į hitlerininkų pusę. Dirbo kurį laiką valstybinio dvaro ūkvedžiu, vėliau įsitaisė vokiečių žvalgyboje.

Visa savo išvaizda — visuomet ramiu, gelsvais ūseliais papuoštu veidu, lėtais judesiais — Laugalis sudarė paprasto ir nuoširdaus žmogaus įspūdį. Ir lyg norėdamas labiau pabrėžti tariamą savo paprastumą, Laugalis visuomet dėvėjo į aulinius batus suleistas pilkas kelnes bei tokio paties atspalvio švarką.

Stengdamasis pasiekti jam vienam težinomą tikslą, Laugalis pradėjo dažnai susitikinėti su Kukausku, atvirai išpasakojo jam savo gyvenimą.

— Kai vokiečiams pasidarė striuka, teką nešdintis į Rytprūsius. Dirbau instruktoriumi žvalgybos mokykloje. Bet ir ten pasidarė karšta. Išmaviau į Stutgartą. Čia, anglų zonoje, susitikau su Plechavičium. Sutriušęs senis save kažkokiu vadu vaizdavo. Supratau, kad turiu jo giesmę traukti. Tuo metu anglams reikėjo žvalgybininkų, tad senis ir įtaisė mane komendantu.

— O į Lietuvą netraukia? — pasidomėjo Jonas.

— Štai čia ji man, mūsų tėviškė! — net perdėtai stuktelėjo Laugalis sau į krūtinę. — Tik nėra man kelio į Lietuvą, — sunkiai atsiduso. — Sapnuoju ją, svajoju apie ją... Bet kas iš to?

— Aš irgi kasnakt sapnuoju, — susigraudino Jonas. — Traukia mane namo.

Supratęs, kad palietė jautriausią pašnekovo sielos stygą, Zigmą sukūždėjo Jonui į ausį:

— Pakentėk dar truputį... Gal aš ką nors sugalvosiu. Padėsim tau sugrįžti.

— Ar tikrai? — net pašoko Kukauskas.

— Aš ir pats kartu su tavim išdumčiau, tik man...

negalima, — aiškino Laugalis.

Po kelių tokių "draugiškų" pasikalbėjimų, Laugalis kartą atvirai pasakė Jonui: — Kol kas tėra tik vienintelis teisingas kelias sugrįžti į Lietuvą.

— Koks? — palinko prie jo Kukauskas.

— Labai sudėtingas... Apeinant pasiuntinybes ir visa kita. Šiaip jie tavęs neįsileis, o jei įsileis, tai vėliau sudoros. Yra kitas būdas, kuris bus naudingas ir tau, ir mums.

— Koks? — jau nekant-raudamas pakartojo Jonas.

Zigmą Laugalis tiriamai pasižiūrėjo į jį.

— Argi nesupranti? Prancūzijos žvalgyba gali tau padėti.

— Žvalgyba? — Jonas pasipurtė. — Šnipu aš nebūsiu!

— Kvailelis, — šyptelėjo Laugalis. — Argi tai šnipinėjimas, jei tu grįsi į Lietuvą su tam tikru uždaviniu. Na, o jei nenori — tau tada reikės sugrįžti į perkeltųjų asmenų stovyklą.

Nuo šių žodžių Joną tiesiog nupurtė. Į stovyklą? Niekad! Jis prisiminė, kaip ten, stovykloje, viename kambaryje gyvena ir vedė, ir nevedė, ir vaikai, ir seniai, ir sveiki, ir ligoti. Spūstis, smarvė, alkis... Ne, verčiau mirtį, bet ten negrįžti.

— Tu pagalvok, brolau, laisvo laiko turėdamas; — dūzgė į ausį Laugalis. — O aš, kai prireiks, duosiu žinėlę. Sutarčm?

Jonas nepasakė nei taip, nei ne, tačiau ilgai svarstė Zigmo pasiūlymą. Gyvenimas pats paspartino jo apsisprendimą.

Netrukus po to Jonas įsikūrė Frankfurte prie Maino ir visai nustojo vilties kada nors sugrįžti į tėviškę. Pabandė lankyti paskaitas universitete, vildamasis kaip nors įsigyti šokią tokią specialybę, bet jau po savaitės kitos suprato, kad iš to nieko neišeis. Jis neturėjo nei duonos, nei pinigų, baigė su-nešioti paskutinius drabužius. Ilgas badavimas pagaliau pakirto išsekusį organizmą; Jonas susirgo. Buto šeimininkė kasdien grasino išmesti jį į gatvę. Ir Zigmo Laugalio laiškas atėjo pačiu laiku. Jis kvietė Kukauską į Stutgartą...

Stutgartas, stambus ir puošnus Vakarų Vokietijos miestas, buvo svetimas Kukauskui. Jis žinojo, kad ir aukšti namai, ir turtingos parduotuvės, ir žvilgančios mašinos priklauso tiems, kieno pilnos kišenės. O jis buvo svetimšalis, be skatiko kišenėje.

Bet Jonas vis dar nesiryžo žengti paskutinio žingsnio, svyravo. Juk buvo dar kitas kelias — kelias atgal, į perkeltųjų asmenų stovyklą. Tačiau vien nuo minties

apie gyvenimą stovykloje vaikina nupurtydavo... Užtenka, paragavo to pyrago.

Prie pačių "perkeltųjų asmenų" stovyklos komendantu durų jis dar kartą sustojo... Gal grįžti? Gal neiti pas komendantą? Gal kaip nors dar galima išsiversti? Vėlu... Vėlu...

Ranka beveik mechaniškai pastūmė duris, ir Jonas peržengė slenkstį.

Pasirodo, ne vien jį savo dūsavimais ir gražiomis kalbelėmis suviliojo Laugalis. Komendanto kabinete Zigmą supažindino jį su Balii Bedarfu.

— Su jumis, vyručiai, kalbės aukštos asmenybės — ponai Plechavičius ir Sidzikauskas.

Ir iš tikrųjų netrukus į kabinetą įžengė šitie ponai. Komendantas nepastebimai pasišalino. Vyrukai pritilo. Tuomet prakalbo aukštas, į priekį išsišovusias dantis ir balzganų bespalvių akių žvilgsniu senis.

— Būkime pažįstami, vyručiai, — prašvokštė jis. — Aš — geneholas Plechavičius. Mano didžiausia svajonė, vyručiai, kada nors patičiam nusileisti su pahašiotu ih savo hankomis atkešyti už visas padahytas skhiau-das. Aš jiems, rupūžems, pahodyčiau Bet aš jau senas. Tad jums, vyručiai, tenka ši gahbinga misija, — jis su-prakaitavo, emė šluostyti nosine akis ir kaip maišas sudribo kėdėje.

Vaclovas Sidzikauskas buvo ne taip iškaltas ir kalbėjo trumpiau, bet konkrečiau:

— Jūs, mano bičiuliai, turėsite gerokai padirbėti ten, Lietuvoje. — Jis patylėjo, tarsi sverdamas kiekvieną pasakytą žodį, ir pridūrė: — Mūsų pokalbis turi likti griežčiausioje paslapyje. Nuo šiol jūs pereinat prancūzų žvalgybos žinion. Jus aprūpins pinigais, maistu, drabužiais. Išmokys, kaip reikia veikti.

Išsiblaškęs klausėsi Jonas, ką kalbėjo Plechavičius ir Sidzikauskas. Jie kreipėsi į jį, kaip į šnipą, ir tai kėlė jaunuolio širdyje pasišlykštėjimą visais ir pačiu savi-mi.

Su Sidzikausku Jonui tek-davo susidurti dar 1944 metais, kai jis pasitraukė kartu su Kurgonu. Ir dabar, žiūrėdamas į rūpestingai nuskustą buvusio diplomato veidą, Kukauskas liūdnai susimąstė. Ką gi, tokie sidzikauskai visur ir visada jaučiasi, kaip žuvis vandenyje.

... Labai trumpai pagyvenę Unterhauzeno našlaičių priglaudoje, Kukauskas ir Bedarfas vieną naktį susilaukė svečių — prancūzų karinės žvalgybos majoro Boljė ir leitenanto Kenigo. Jie nuvežė būsimuosius agentus į Pfulingena.

Ryto prieblandoje mašina įvažiavo į Šteinenbolvego gatvę ir stabtelėjo ant kalvos, prie dviejų aukštų namo, pažymėto 17 numeriu. Aplink jį žaliavo daugybė vaismedžių ir vaiskrūmių, kurių viršūnėse dar klaidžiojo skystos ūkanų skraistelės.

Atvykėlius pasitiko namo šeimininkė Elena Kuhn.

— Tai — Tiubingeno universiteto studentai — užsieniečiai, — mandagiai supažindino šeimininkę su jaunuoliais majoras Boljė. — Jie kurį laiką gyvens čia. Tikiuosi, jūs neprieštarosite?

Elena Kuhn tūptelėjo.

— Man bus labai malonu. Be to, — pridūrė ji, — aš ir prieštarauti negaliu. Juk jūs rekvizavote namą.

"Studentai" įsikūrė pirmame aukšte, kur buvo miegamasis, salonas, nedidelis vaikų kambarys ir virtuvė. Netrukus vaikų kambaryje atsirado Morzės ženklų priėmimo ir perdavimo praty-boms skirti aparatai. "Studentai", gavę prancūzų zonoje gyvenančių užsieniečių dokumentus, prisiregistravo prie vietos vokiečių maitinimo įstaigos ir pradėjo "mokyti".

Vieną vakarą, kai už lango pūtė šaltas vėjas, o stiklu tekėjo, tarsi ašaros, smulkučiai lietaus lašai, Jonas susimąstęs pratarė:

— Štai, mūdu ir... agentai...

Jo balsas sudrebėjo. Jis priejo prie lango, ilgai žiūrėjo į tirštėjančių sutemų gaubiamus medžius... Kraupiai girgždėjo palūžusi obels šaka. "Taip ir aš", — pagalvojo Jonas. — Atplyšau,

kaip toji šaka, ir dabar milkstu".

Jis atsiduso ir tyliai pratarė:

— O Lietuvoj dabar pats viduržiemis. Sniegas po kojom girgžda. Šaltukas spaudžia... ir danguje pilna žvaigždžių.

— Tur būt... Juk dabar sausio mėnuo. — Balys pakilo ir užžiebė šviesą. — Visą gyvenimą atsiminsiu šitą keturiasdešimt septintųjų metų sausį!

Pradžioje prancūzai uoliai ėmėsi mokyti savo "studentus". Karinės žvalgybos karininkai nuolat keitėsi, Jonas ir Balys netgi jų pavardžių nežinojo. Juos maitino socialiai, duodavo pinigų. Tačiau ilgai prancūzai atvėso, visiškai pamiršo "Tiubingeno universiteto studentus". Galiausiai dingo visi "dėstytojai", o kartą atvykęs Moricas, mokęs juos naudotis radijo siųstuvais, pranešė, kad jų mokymas nutrauktas ir pasiūlė "studentams" palikti patalpas. Jie be gailėsčio paliko namą Šteinenbolvego gatvėje...

Sužinojęs, kad Kanados pirkliai verbuoja žmones miško darbams, Bedarfas nutarė išbandyti laimę ir išvažiavo. Jonas vėl liko vienas, kaip pirštas. Tačiau veltui jis tikėjosi, kad žvalgyba jį pamiršo.

Rudenio visi netikėtai pas Joną užėjo Jonas Kupstas — jo senas pažįstamas dar iš Stutgarto laikų. Šis irgi mokėsi prancūzų žvalgyboje, tik kitoje vietoje.

(Bus daugiau)

Lietuviška Valgykla

UNION CAFE

387 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.

Sviežias Maistas. Ceras Pasirinkimas Įvairių Lietuviškų Valgių. Turime Kambarių Apsistojimui.

Savininkas Ch. Pampalas
Telefonas: LI. 46917

Lilia Flower Shop

630 QUEEN ST. W. TORONTO

Specializuojamės Prirėngime Gėlių Vestuvėms, Laidotuvėms ir Kitiems Reikalams.

Telefonas EM. 6-4183

Laidotuvų Reikale Kreipkitės Pas

Bates & Dodds

FUNERAL SERVICE LIMITED

A. E. RAPER, Managing Director

931 QUEEN ST. W. — Toronto — Empire 8-0681

Naudinga Tunika

N. Aukštuolis

Darbininke tūlas J. Medaitis rašo apie "šventą" tuniką. Tai esantis megstinis, kurį pats Kristus dėvėjęs.

Ta tunika, pagal kokį tai vokiečių miesto Triero pavimą, buvus atvežta iš Jeruzalės šventos Elenos, imperatoriaus Konstantino motinos, ir padovanota Triero vyskupo Agricijaus bažnyčiai.

Triero metraščiai pirmą kartą mini tą tuniką 1105 metais. 1196 metais buvus atrasta Triero katedroj. Viešai tikintiesiems buvus parodyta 1512 metais.

Tiek apie tą tuniką. Bet tas senas megstinis yra labai gera priemonė dvasiškijai sutraukti masėms neišmanėlių žmonių ir išlupti iš jų gražią sumą pinigų.

Nuo liepos 19 dienos Triero mieste, Vakarų Vokietijoje, ta tunika išstatyta Triero katedroj maldininkams pamatyti. Štai kaip buvo tas visas kermašius pradėtas:

"Iškilmingas relikvijos išstatymo apeigas", rašo Darbininkas, "gaudžiant visiems miestui ir vyskupijos katalikų bažnyčių varpams, atliko Koelno bažnytinės provincijos metropolitas kardinolas Frings sykiu su Triero vyskupu M. Wehr. Savo žodyje

Triero vyskupijos ganytojas kvietė tikinčiuosius melstis už savo artimus, už savo tautą, taip pat už visas pasaulio tautas, kad žemėj viešpatų meilė, sugyvenimas ir taika. Maldininkų kelionė neturinti kito tikslo, kaip tik garbinti Viešpatį, tapusį žmogum, mirusį ir prisikėlusį".

Ta skrynja, kur randasi "šventa tunika", buvo atidaryta 1933 metais. Tais metais Triero katedrą atlanke virš 2 milijonų maldininkų. Siemet miestas tikisi dvigubai tiek. Per dieną atvyksta į miestą iki 50,000 žmonių. Šeštadieniais ir sekmadieniais — dvigubai daugiau.

Galite įsivaizduoti, kokią naudą gali padaryti dvasiškijai ir biznieriams miestelio su 90,000 gyventojų. Juk šie maldininkai negali būti tokie skūpūs ir nepalikti aukų šventoj vietoj. O kiek tokie maldininkai išleidžia pinigų nakvynei, maistui?

Na, miestelis irgi nesnaudė:

"Ištisus metus plūso darbininkai, begerindami kelius, statydami autoparkus (dabar užtenka vietos 13,000 mašinų), beplatindami traukinių stotį. Net kariuomenė atėjo į pagalbą: amerikiečių

pionieriai pastatė pėstiams plieninius tiltus virš pagrindinių gatvių; vokiečiai įrengė jaunimui palapinių rajoną, prancūzai paskolino ligoninėms šimtus lovų".

Pasirodžius žinioms, kad "šventa" tunika bus išstatyta parodai, atsirado kritikai, kurie neigė jos istoriškumą. Vyskupas tuojau juos nuramino. Girdi, katalikai nesą įpareigoti tikėti relikvijos tikrumu. O popiežius Jonas XXIII savo laiške Triero vyskupui pabrėžė, kad "nesusiūtas Kristaus rūbas yra didingos Bažnyčios vienybės paveikslas ir prilyginimas... Kai prieš akis iškilis šis paveikslas, tai jis Dievo malonės pagalba tarsi savaime daugelį paskatins veikti ir melstis, kad ši vienybė būtų įgyvendinta".

Tikra ta tunika, ar ne, vis tiek geras dalykas. Ji sutrauks daug žmonių, parągins juos pasimelsti ir, žinoma...

Net ir kapitalistinėj sąlyj, jei kas ima pardavinėti netikrą prekę, neatsakantią skelbiamai kvalifikacijai, jos pardavėjai yra sulaukomi ir net baudžiami. Už netikro

pinigo platinimą skaudžiai baudžiama. Bet dvasiškijai valia žmones apgaudinėti ištraukus iš kur seną megzinį. O tamsių žmonių, kurie leistųsi save apgaudinėti, kaip matyti dar yra gana daug. Labai gaila. Daugumą jų juk sudaro darbo žmonės.

CHICAGO. — Mirė kita moteris iš tos grupės, kuri 1920 metais dažė laikrodžių numerius ir rodykles su radiumu.

Tyrimas parodė, kad ji mirė nuo apsinuodijimo radiumu.

Toj grupėj buvo 25 merginos. Kiek iš jų tebegyvena, nežinoma.

GIMTOJOJ SALELEJ

(Atkelta nuo 9 pusl.)

giasi, galva svaigsta tų vaizdų gausa ir įvairumu...

Neapsakomai laimingas, kad atvykau į savo numylėtąją gimtąją šalelę!

Mr. Joseph Pankowski

Hiram Walker & Sons Limited, Toronto, Ont.
Produktų Pardavėjas

Prieš vestuves ar kokius kitus parengimus kreipkitės pas mane su pilnu pasitikėjimu.

Aš pasirūpinsiu visu kuo ir suteiksiu informacijų, kokių jums reiks.

Telefonas: EM. 4-2131

Advokatas - Notaras

WILLIAM PALAMAR

Suite 133

17 QUEEN ST. E. TORONTO
Office EM. 2-1941 - Telefonas - Res. EM. 6-1743

Lietuvis Stogų Dengėjas

Abest Roofing & Tinsmithing Co.

144 FIRST AVE. Toronto 8, Ont. Tel. HO. 6-8252

Dengiame naujus ir taisome senus stogus, vandens nutekėjimus (eavstrough) ir atliekame visokius skardos darbus.

Savininkas C. SWANKAS

LIETUVIS PLUMBERIS

J. Lisauskas

Įrengiam Aliejinį Apšildymą
Atliekam Kitus Plumberio Darbus
Darbas Garantuotas — Prieinama Kaina

148 WESTMINSTER AVE. Toronto Tel. LE. 2-5191

Automobilių Radiatorių Reikalais
Prašome Kreiptis

Intersection Radiator Service

8 OLD WESTON RD. - Toronto - RO. 6-1509

Taisome, valome ir patikriname visokių automobilių radiatorius

Savininkai A. A. Gužauskai

Belsize Tailors

J. RACIO

Vyriškų ir Moteriškų Rūbų Siuvykla

Taipgi parūpiname nupiginta kaina medžiagos dėl siuntimo Lietuvon.

2011 Yonge St. - Toronto - HU. 9-9526

BEAVER

SHELL SERVICE STATION

Ir Užkandžių Baras

Hwy 11, R. R. 3, Orilia N., Ont.

Prašome sustoti dėl geso ir užkandžių

Savininkai S. S. Zostautai

Telefonas: FA. 4-6831

Visokių Pieno Produktų Krautuvė

Modern Dairy

847 COLLEGE ST. TORONTO

Telef.: LE. 6-1429

Taipgi didelis pasirinkimas visokių sausainių, maisto produktų.

Savininkai: A. A. Kuktai

Akių ir Akiinių
Specialistas

J. E. Merritt & Son

Optometristai - Optikai
Valandos: 9-12 ir 1-6
Treč. po piet uždaryta
Antrad., Ketv. ir Penkt.
vakarais

pagal susitarimą.
Tel. LE. 5-6400
1149 Dundas St. W.
Toronto, Ont.

J. LUNSKY

AKIŲ SPECIALISTAS

Egzaminuoja akis, ištiria akių nervus, nuo kurių paėina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko akiniu.

470 College W., Toronto
Tel.: WA. 1-3924

M. W. Kellermann

ADVOKATAS

12 Richmond St. E.

Ofiso tel. EM. 6-9591

Res. — HU. 3-1232

Toronto

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras

Suite 403 455 Spadina

Ofiso tel. WA. 2-6111

Res. — CL. 1-0651

Toronto